

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Bc. Kamila Čertíková

**Poslední vývoj informatizace v krajích a obcích se
zaměřením na Karlovarský kraj**

Diplomová práce

Praha 2006

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

[Vzor: Vložený list (dvě strany) „Zadání diplomové práce“]

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 10. dubna 2006

.....

podpis diplomanta

ČERTÍKOVÁ, Kamila. *Poslední vývoj informatizace v krajích a obcích se zaměřením na Karlovarský kraj [Recent Progress of Information Technology in Czech Regions and Cities with Focus on Karlovy Vary Region]*. Praha, 2006. 101 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví 2006. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Rudolf Vlasák.

Abstrakt

Tématem práce je poslední vývoj informatizace veřejné správy s ohledem současnou situaci v Karlovarském kraji a se zaměřením na Krajský úřad a Krajskou knihovnu Karlovy Vary. Cílem práce je charakterizovat strategické a rozvojové plány a projekty v oblasti informatizace a představit instituce státní správy a samosprávy, které jsou za tyto plány a projekty odpovědné. Zmíněna je také relevantní legislativa. Jedna z kapitol bude věnována nově vybudovanému multifunkčnímu informačnímu centru, které je součástí Krajské knihovny Karlovy Vary. Centrum bude svým technickým a technologickým vybavením plnit roli informačního střediska celého regionu.

Klíčová slova

informatizace, informační a komunikační technologie, veřejná správa, státní správa, kraj, Krajská knihovna Karlovy Vary, Krajský úřad Karlovarského kraje, zákon, e-government, elektronický podpis, informační systémy, služby knihoven, vysokorychlostní internet, broadband, veřejné knihovny, státní informační a komunikační politika, portál veřejné správy, ministerstvo vnitra, ministerstvo informatiky, ministerstvo kultury, ministerstvo pro místní rozvoj, internetizace, VISK (veřejné informační služby knihoven)

Obsah

PŘEDMLUVA	7
ÚVOD	9
1. DEFINICE INFORMATIZACE, HISTORICKÁ SOUVISLOST	10
2. INFORMATIZACE V RÁMCI KRAJŮ A OBCÍ JAKO SOUČÁST VLÁDNÍHO PROGRAMU	12
2. 1. REFORMA VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	12
3. VLÁDNÍ INSTITUCE ODPOVĚDNÉ ZA INFORMATIZACI VEŘEJNÉ SPRÁVY	17
3. 1. MINISTERSTVO INFORMATIKY ČR.....	17
3. 2. MINISTERSTVO VNITRA ČR.....	19
3. 3. MINISTERSTVO KULTURY ČR.....	22
3. 4. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR.....	23
4. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ INFORMATIZAČNÍ SMĚRY	25
4. 1. E-GOVERNMENT.....	25
4. 2. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	26
4. 3. ELEKTRONICKÝ PORTÁL ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁV – ePUSA.....	28
4. 4. STÁTNÍ INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ POLITIKA.....	31
4. 5. KOMPLEXNÍ INFORMATIZACE KRAJSKÝCH ÚŘADŮ.....	32
4. 6. INFORMAČNÍ SYSTÉMY VEŘEJNÉ SPRÁVY (ISVS).....	34
4. 7. NÁRODNÍ POLITIKA PRO VYSOKORYCHLOSTNÍ PŘÍSTUP - BROADBAND STRATEGIE.....	37
4. 8. NÁRODNÍ PROGRAM POČÍTAČOVÉ GRAMOTNOSTI.....	40
4. 9. ELEKTRONICKÝ PODPIS.....	41
4. 10. INTERNETIZACE KNIHOVEN.....	44
4. 10. 1. <i>Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2004 – 2010</i>	44
4. 10. 2. <i>Programy Ministerstva kultury ČR</i>	45
4. 10. 3. <i>Projekt internetizace knihoven (PIK)</i>	47
5. PŘEHLED ZÁKONŮ SOUVISEJÍCÍCH S INFORMATIZACÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	48
5. 1. ZÁKON Č. 106/1999 SB. O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM.....	48
5. 2. ZÁKON Č. 365/2000 SB. O INFORMAČNÍCH SYSTÉMECH VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	50
5. 3. ZÁKON Č. 480/2004 SB. O NĚKTERÝCH SLUŽBÁCH INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI.....	52
5. 4. ZÁKON Č. 227/2000 SB. O ELEKTRONICKÉM PODPISU.....	53
5. 5. ZÁKON Č. 127/2005 SB. O ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKACÍCH.....	54
5. 6. NÁVRH ZÁKONA O SDÍLENÍ DAT PŘI VÝKONU VEŘEJNÉ MOCI.....	55
6. INFORMATIZACE V KARLOVARSKÉM KRAJI	55
6. 1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O KARLOVARSKÉM KRAJI.....	55
6. 2. INFORMAČNÍ SYSTÉM KARLOVARSKÉHO KRAJE.....	61
6. 3. WEBOVÝ PORTÁL KRAJSKÉHO ÚŘADU KARLOVARSKÉHO KRAJE.....	64
6. 4. PROJEKTY INFORMATIZACE KRAJE.....	67
7. INFORMATIZACE V KRAJSKÉ KNIHOVNĚ KARLOVY VARY	70
7. 1. PROJEKTY NA PODPORU INFORMATIZACE KNIHOVEN KARLOVARSKÉHO KRAJE.....	70
7. 2. KRAJSKÝ KNIHOVNICKÝ SYSTÉM.....	76

7. 3. KRAJSKÁ KNIHOVNA KARLOVY VARY	76
7. 3. 1. Popis budovy.....	77
7. 3. 2. Služby knihovny.....	80
7. 3. 3. Webový portál Krajské knihovny Karlovy Vary.....	87
7. 3. 4. Technické a softwarové vybavení.....	88
ZÁVĚRY.....	93
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	94

PŘEDMLUVA

Téma informatizace v rámci veřejné správy jsem si zvolila proto, že jsem chtěla získat přehled o činnosti státní správy na poli informačních technologií. Protože žiji v Karlovarském kraji, zajímala mne zejména problematika vývoje informatizace právě v tomto regionu. Jako

zaměstnanec Krajské knihovny Karlovy Vary jsem také získala určitou praxi v oboru a měla jsem možnost sledovat vývoj budování nového multifunkčního informačního centra.

Cílem diplomové práce bylo charakterizovat a částečně zhodnotit nové strategické a rozvojové plány a projekty Ministerstva informatiky ČR a Ministerstva vnitra ČR a dalších institucí, odpovídajících za informatizaci veřejné správy a také se zaměřit na aktivity státní správy a samosprávy na poli rozvoje informačních technologií.

Oproti původnímu zadání diplomové práce jsem rozšířila obsah do sedmi kapitol. Během přípravy textu jsem zjistila, že dělení do čtyř kapitol by bylo nedostatečné a nepřehledné. V první kapitole jsem proto definovala pojem informatizace, do druhé jsem zařadila obecné informace o reformě veřejné správy. Ve třetí a čtvrté kapitole jsou představeny vládní instituce, odpovědné za informatizaci veřejné správy a nejvýznamnější informatizační směry. Přehled zákonů, souvisejících s informatizací, je zahrnut do páté kapitoly. Obsahem posledních dvou kapitol je informatizace v Karlovarském kraji, se zaměřením na Krajský úřad Karlovy Vary a Krajskou knihovnu Karlovy Vary. Ostatní instituce v kraji jsem do diplomové práce oproti původnímu plánu nezahrnula, soustředila jsem se na dvě výše zmíněné instituce.

Při přípravě diplomové práce jsem čerpala informace ponejvíce z internetových zdrojů jednotlivých orgánů veřejné správy, kvalitním informačním zdrojem byl pro mne časopis Veřejná správa, přístupný také z webového portálu Ministerstva vnitra ČR. Další pomůckou mi byly strategické a rozvojové dokumenty a koncepce Krajského úřadu a Krajské knihovny Karlovy Vary.

Citace jsou provedeny dle normy ISO 690 a ISO 690-2.

Závěrem bych chtěla poděkovat Doc. PhDr. Rudolfu Vlasákovi za vedení a výraznou podporu při tvorbě této diplomové práce.

Úvod

Možnosti státu ovlivňovat realizaci informační politiky jsou dány především legislativou, přidělováním finančních zdrojů a řízením a koordinací prostřednictvím příslušných orgánů státní správy. Reforma územní veřejné správy přispěla k tomu, že činnosti okresních úřadů byly přeneseny do působnosti orgánů samosprávy. To přispělo k nutnosti zajištění informačních technologií včetně datových toků i pro příslušné městské a obecní úřady a pro moderní veřejnou správu se má stát charakteristické právě jejich využití.

Proces globalizace postavil před veřejnou správu a její činnost požadavek a nutnost přizpůsobit se tzv. informačnímu věku. Jednotlivé úrovně státní správy a samosprávy musí k zajištění vyšší účinnosti a efektivnosti rozvíjet a zdokonalit interní a vzájemnou spolupráci. Informatizace veřejné správy zaznamenala v posledních letech velký pokrok. Téměř všechny veřejné úřady a organizace veřejné správy realizují svou hlavní činnost za podpory aplikace informačních technologií. Většina organizací už používá nějakou formu elektronické archivace a sdílení dat. Mnoho úřadů má pravidelně aktualizované internetové stránky, z nichž některé přinášejí bohatý informační obsah a jsou značně interaktivní. Fungují první elektronické podatelny.

Význam internetu jako principu pro komunikaci vytváří také zcela nové požadavky na funkce informačního systému. Znamená to zpřístupnit informace pro občany na webových stránkách a zahájit také možnost aktivní komunikace.

Díky vývoji nových informačních technologií by se vztah občan-vláda měl rozvíjet směrem k systému, kde se občan stále více stává přímým aktivním partnerem a kde se subjekty veřejné správy identifikují s veřejností. Občané by měli být informováni o mechanismech a činnosti veřejné správy a ta by měla odpovídat, ne pouze zpřístupnit se elektronicky [74].

1. Definice informatizace, historická souvislost

Informatizace je definována jako „zavádění informačních a komunikačních technologií¹ do sociálních procesů s cílem zvýšit poznatkový potenciál společnosti. Informatizace mění industriální společnost ve společnost informační.“ [75]

V 70. letech se začaly objevovat prognostické úvahy na téma možnosti vytvoření jakéhosi superpočítače, do něhož bude možno uložit podstatnou část lidského poznání a zpětně v něm vyhledat a získat kteroukoli v daném okamžiku pro nás relevantní informaci.

Zhruba v první polovině 80. let již směřuje informační technika a technologie k vytyčenému cíli: převést většinu informací do elektronické formy a zpřístupnit je z kteréhokoli místa na zemském povrchu.

Od 90. let se informatizace prosazuje zejména v USA do veřejného života, s podtextem hospodářských implikací vedoucích ke globalizaci ekonomiky a účasti co nejširší veřejnosti [79].

V České republice se někdy kryje pojem informatizace veřejné správy s termínem „on-line government“. Tímto termínem je rozuměna modernizace a racionalizace veřejné správy pomocí moderních technologií a postupů, včetně podpory koncepční činnosti správy, řízení veřejných služeb a usnadnění rozhodovacích procesů ve veřejné správě. Musí umožnit veřejnosti vyřídit svoje záležitosti na jednom místě, a to buď na libovolném orgánu veřejné správy, nebo - s využitím možnosti dálkového přístupu - ze zcela libovolného místa, které tento přístup umožňuje [4].

Cílem informatizace veřejné správy je tedy zkvalitnění veřejné správy a veřejných služeb a využití informační a telekomunikační technologie ve všech příslušných oblastech. V této souvislosti je informatizace veřejné správy chápána jako důležitý nástroj reformy

¹ zkráceně ICT; technika, která se zabývá zpracováním a přenosem informací (výpočetní a komunikační technika a její programové vybavení)

systemů administrativní práce, činností a organizace, směřující k provádění efektivní, komplexní a přizpůsobivé veřejné správy, vytvoření systému administrativní práce a veřejných služeb, vycházejícího z potřeb veřejnosti, a nastolení dobrých vztahů mezi veřejností a vládou na základě společné dělby o informace.

2. Informatizace v rámci krajů a obcí jako součást vládního programu

2. 1. Reforma veřejné správy

Zabýváme-li se otázkou, jaké výzvy přináší informatizace veřejné správy v České republice, měli bychom na prvním místě připomenout práci, která byla v posledních několika letech odvedena a které nebylo málo. Přejdeme-li na jakýkoliv úřad, neuvidíme již úředníky sedět nad ležstvy, ale před pracovními stanicemi. Téměř všechny veřejné úřady a organizace veřejné správy realizují svou hlavní činnost za podpory informačních technologií [1].

Orgány veřejné správy již používají nějakou formu elektronické archivace a sdílení dat. Mnoho úřadů má pravidelně aktualizované internetové stránky, z nichž některé přinášejí bohatý informační obsah a jsou značně interaktivní. Fungují první elektronické podatelny. Ale k tomu, aby úřady a organizace veřejné správy využily plný potenciál informačních technologií, ještě mnoho chybí.

Rozvojovou etapou, která ovlivní chování systému, je reforma veřejné správy a s ní spojená komplexní informatizace krajských úřadů [1].

Základním krokem k dosažení kýžených cílů, kterými jsou zejména úspora nákladů a zkvalitnění práce, je přechod od stavu, kdy jsou různé agendy v různých organizacích řešeny izolovaně vytvořenými a navzájem neprovázanými aplikacemi k jednotné infrastruktuře. Ta by měla pokrývat činnost všech úřadů a organizací, na jejichž každodenní spolupráci je závislá kvalita poskytovaných služeb.

Reforma veřejné správy probíhá na 3 úrovních:

- reforma územní veřejné správy na úrovni krajů, na okresní a místní úrovni
- modernizace ústřední státní správy
- reforma kvality a obsahu veřejné správy (zahrnuje informatizaci veřejné správy, vzdělávání ve veřejné správě, veřejnou a občanskou kontrolu, zvýšení účinnosti veřejných financí, dostupnosti a kvality veřejných služeb a řízení veřejného sektoru) [63]

Podmínky úspěšné integrace

Pro úspěšnou integraci systémů organizací veřejné správy je třeba jasně stanovená koncepce změn, respektování obecných koncepcí a systémových standardů, aktivní účast uživatelů a výborná znalost místních podmínek.

Z hlediska dalšího rozvoje je velkým přínosem, pokud je koncepce rozvoje založena na všeobecně akceptovaných standardech pro databázové systémy a další platformy informačních technologií. Z tohoto pohledu je významné, že se na českém trhu již objevila řešení pro regionální městskou správu založená na softwarových produktech, které tvoří základ obdobných systémů v západní Evropě².

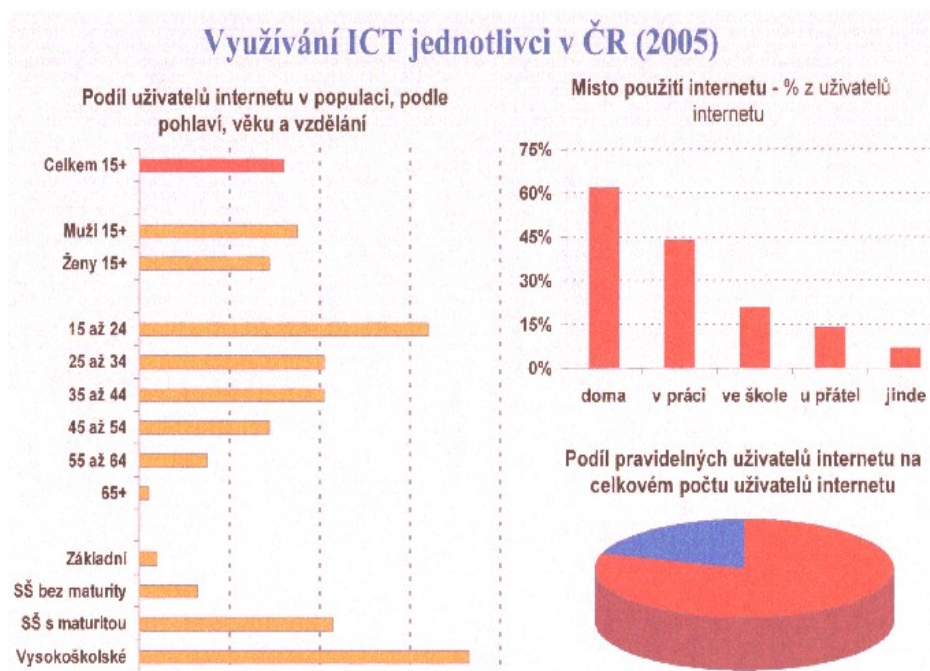
Aktivní účast uživatelů

Informační infrastruktura musí podporovat práci státní správy a samosprávy v konkrétním městě či regionu a je velmi důležité, aby budoucí uživatelé obou skupin byli celého procesu řešení účastni. Tak je možné zajistit, že informační systémy³ budou respektovat lokální specifika jednotlivých krajů, mikroregionů, měst a obcí i požadavky státní správy.

² např. specializované řešení pro regionální veřejnou správu v České republice, jehož základem je software SAP, a které již bylo úspěšně nasazeno v Plzni

³ informační systém je „funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost. Každý informační systém zahrnuje data, která jsou uspořádána a propojena tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, včetně dalších možností výkonu informačních činností“ [2]

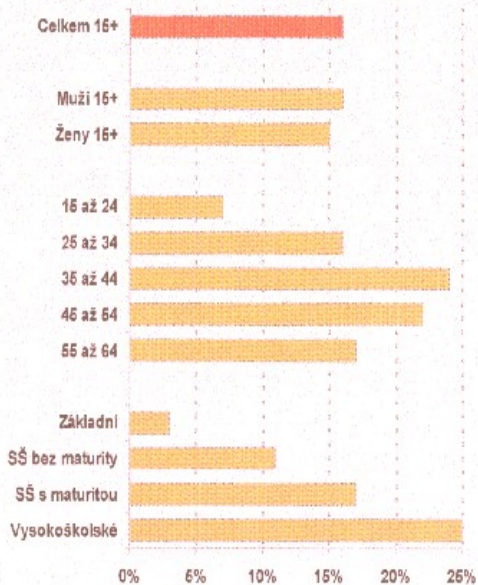
Kraj je na svém území komunikačním centrem, obdobně důležitá je proto spolupráce mezi kraji, městy, obcemi, mikroregiony, organizacemi, s cílem poznání komunikačních principů a zavedení "regionálních komunikačních a infromatických standardů". Jako hlavní článek komunikace lze s jistotou určit vztah kraj – město na území kraje [1].

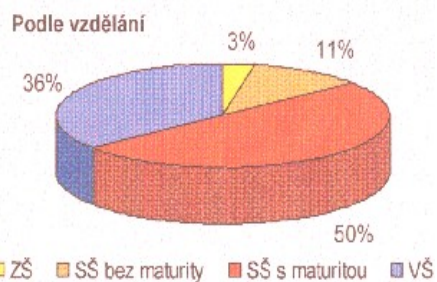
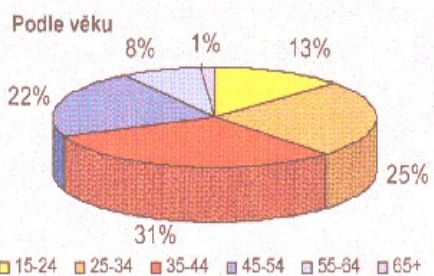
Obrázek č. 1: Využívání ICT jednotlivci v ČR v roce 2005 [zdroj: Kyselica, 2005]

Využívání internetu ve vztahu k veřejné správě - jednotlivci

Podíl uživatelů internetu, kteří použili internet ve vztahu k veřejné správě, podle pohlaví, věku a vzdělání (2005)

Struktura jednotlivců, kteří použili internet ve vztahu k veřejné správě (2005)

Obrázek č. 2: Využívání internetu ve vztahu k veřejné správě [zdroj: Kyselica, 2005]

3. Vládní instituce odpovědné za informatizaci veřejné správy

3. 1. Ministerstvo informatiky ČR

Ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie, telekomunikace a poštovní služby je Ministerstvo informatiky ČR⁴. Tato instituce byla zřízena ke dni 1. 1. 2003, kdy převzala kompetence Úřadu pro veřejné informační systémy, úseku spojů Ministerstva dopravy a spojů a Úřadu pro ochranu osobních údajů⁵ [19].

S orgány veřejné a státní správy spolupracuje ministerstvo na rozvoji informačních systémů⁶. Vytváří a zpracovává návrhy strategických dokumentů, sleduje informační potřeby veřejné správy, připravuje a koordinuje záměry pro budování a přetváření informačních systémů, vytváří a spravuje veřejně přístupné informační systémy (mj. Portál veřejné správy⁷). Ministerstvo informatiky je držitelem domény druhé úrovně **.gov.cz** a spravuje ji pro potřeby orgánů veřejné moci. Správa této domény umožňuje vytvořit rámcová pravidla pro tvorbu a přidělování domén nižších úrovní [13].

Podle § 36 zákona č. 29/2000 Sb. o poštovních službách vykonává Ministerstvo informatiky státní správu v oblasti poštovních služeb, s výjimkou věcí svěřených tímto zákonem Českému telekomunikačnímu úřadu. Na základě zákona č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu náleží ministerstvu udělování akreditací k působení jako akreditovaný

⁴ Ministerstvo informatiky bylo zřízeno dle § 18 zákona č. 2/1969 Sb.; činnosti ministerstva upravují zákony č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy, č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích, č. 29/2000 Sb. o poštovních službách a č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu.

⁵ kompetence v oblasti elektronického podpisu.

⁶ např. spolupráce s Ministerstvem kultury ČR a Ministerstvem vnitra ČR, o jednotlivých projektech bude zmíněno v následující kapitole

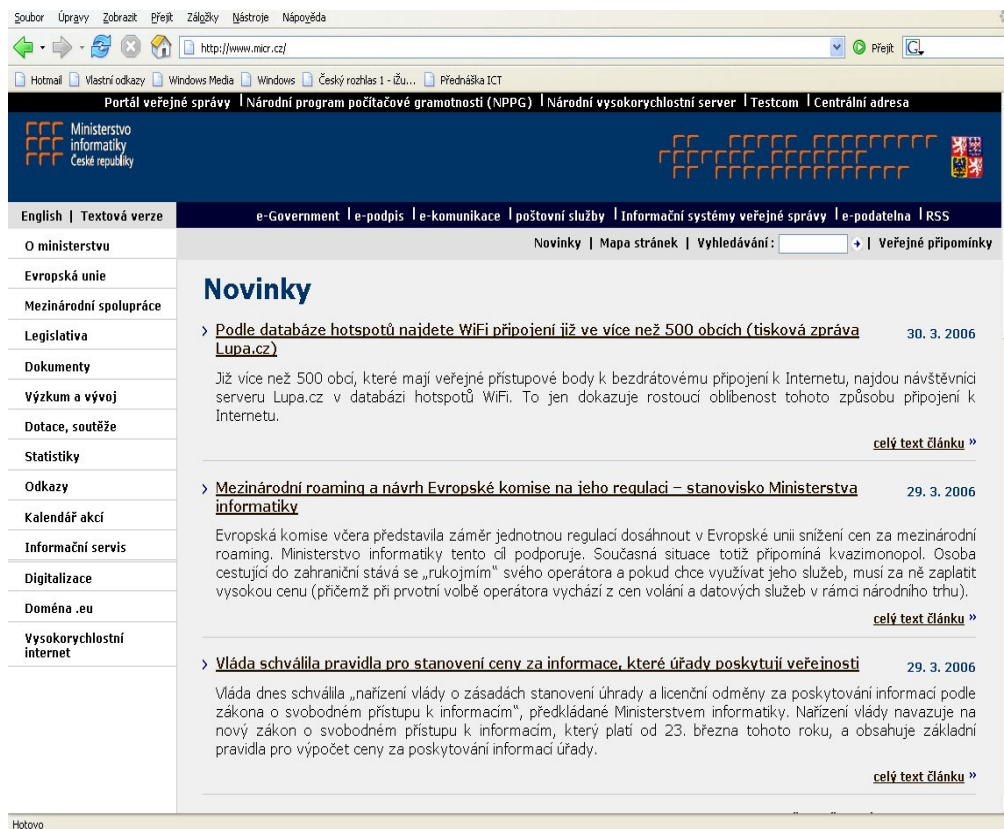
⁷ zdrojem strukturovaných informací o krajích a obcích pro tento portál je projekt ePUSA – elektronický portál územních samospráv

poskytovatel certifikačních služeb, jakož i dozor nad dodržováním tohoto zákona. K dalším aktivitám ministerstva patří koordinace a vytváření podmínek pro rozvoj elektronického obchodu a pro činnost veřejné správy prostřednictvím veřejných informačních systémů [13].

Ministerstvo informatiky má také na starosti oblast elektronických komunikací v souvislosti se zajišťováním úkolů plynoucích z členství ČR v mezinárodních organizacích a z mezinárodních smluv a přípravu strategických a koncepčních materiálů pro účely mezivládních a mezinárodních jednání. Na těchto úkolech ministerstvo spolupracuje s Českým telekomunikačním úřadem.

Do legislativní činnosti ministerstva lze zahrnout kontrolu a případné ukládání sankcí orgánům veřejné správy v otázce dodržování povinností stanovených zákonem č. 365/2000 Sb., vyhlásování standardů, stanovení pravidel pro sdílení dat mezi jednotlivými informačními systémy veřejné správy, hodnocení projektů s meziresortním dopadem na tyto systémy. Jedním z informačních zdrojů je Věstník, v němž úřad ministerstva informuje o dokumentech, vztahujících se k veřejné správě a jejím informačním systémům. Obsah věstníku je dostupný také prostřednictvím dálkového přístupu [13].

Ministerstvo informatiky ČR informuje širokou veřejnost o své činnosti také prostřednictvím internetových stránek, obsahujících všechny povinně zveřejňované informace. Adresa stránek: <http://www.micr.cz> .

Obrázek č. 3: Ukázka webové stránky Ministerstva informatiky ČR
[převzato z WWW, 2006]

3. 2. Ministerstvo vnitra ČR

Oblast informatizace má ve své působnosti Úsek Ministerstva vnitra ČR pro veřejnou správu, sestávající z odborů: dozoru a kontroly veřejné správy, informatizace veřejné správy, modernizace veřejné správy, rozvoje územní veřejné správy, správních činností a vzdělávání a informací ve veřejné správě.

Úsek plní úkoly, které vyplývají z právních předpisů a usnesení vlády. Pro zabezpečení komplexní informatizace veřejné správy tvoří koncepce, programy a metodiky využívání informačních a komunikačních technologií při výkonu veřejné správy v územních orgánech veřejné správy a podporuje rozvoj veřejných informačních služeb⁸. Odbory MV ČR

⁸ účast na projektech ePUSA (elektronický portál územních samospráv), IISSE (Integrovaný informační systém správních a dopravně správních evidencí), KEVIS (Krajský evidenční informační systém), RAMIS (Regionální a municipální informační systém), MIVS (Metainformační vyhledávací systém), SDZA (Správa datových zdrojů a

také koordinují koncepční a realizační činnost při informatizaci územních orgánů veřejné správy s ostatními orgány státní správy a samosprávy a při zabezpečování biometrických dat u personalizovaných identifikačních dokladů [36].

Využívaným informačním systémem v gesci MV ČR je evidence obyvatel, která je základem registru obyvatel. Systém je přebudován z terminálové aplikace na aplikaci webovou⁹.

Ministerstvo vnitra ČR dále vykonává funkci garanta za ekonomické zabezpečení rozvoje informačních systémů územních orgánů veřejné správy v rámci svěřené působnosti včetně finanční kontroly a funkci garanta za evidenci, analýzu a kontrolu informačních systémů, provozovaných v celé struktuře územních orgánů veřejné správy¹⁰. Je vykonavatelem veřejnosprávní kontroly u žadatelů a příjemců veřejné finanční podpory a projekčním dozorcem Integrovaného informačního systému správních a dopravně správních informací¹¹ [36].

Ministerstvo vnitra ČR chce svými aktivitami územní samosprávě v maximální míře napomoci v oblasti metodiky, ale také konkrétními projekty¹². Úzce přitom spolupracuje s Ministerstvem informatiky ČR, s nímž má podepsanou dohodu o spolupráci v oblasti informatizace krajských úřadů. Tato oblast, za jejíž koordinaci má Ministerstvo vnitra ČR zákonnou odpovědnost, je považována za základ a zároveň měřítko

aplikací) aj.

⁹ Pro připojení oprávněných externích subjektů bylo již nyní vytvořeno webové rozhraní. Jsou připojeny například Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo dopravy, Všeobecná zdravotní pojišťovna, Exekutorská komora ČR, Český telekomunikační úřad a připravuje se připojení mnoha dalších subjektů

¹⁰ Ministerstvo vnitra ČR řídí a koordinuje výstavbu a realizaci informačních systémů krajů dle zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Do konce r. 2005 bylo rozšířeno připojení do systému ze 76 okresů na 205 městských úřadů obcí s rozšířenou působností a z 10 městských částí hl. m. Prahy na 22 nových městských částí. V současné době je možné z cca 3 200 pracovišť, umístěných v úřadech těchto měst, realizovat nejen vstup do evidence obyvatel, ale s využitím tohoto přístupu uskutečňovat výkon přenesené státní správy v oblasti občanských průkazů, cestovních dokladů, řidičských průkazů a technických průkazů vozidel.

¹² např. projekty Veřejné informační služby, Ověření automatizace procesů veřejné správy

úrovně rozvoje informační podpory výkonu státní správy v přenesené působnosti ve všech územních samosprávách.

Ústřední státní správa ani územní samospráva zatím nemá příliš mnoho interaktivních aplikací. Na internetových stránkách MV ČR však lze nalézt velké množství informací o tom, jak které záležitosti vyřizovat. Internetové stránky Ministerstva vnitra ČR jsou spravovány na adrese <http://www.mvcr.cz> .

Významným zdrojem informací, týkajících se problematiky státní správy a samosprávy, je také týdeník Veřejná správa, který je dostupný na internetových stránkách Ministerstva vnitra na adrese <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/index.html> .

Obrázek č. 4: Ukázka webové stránky Ministerstva vnitra ČR
[převzato z WWW, 2006]

3. 3. Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR je ústředním orgánem státní správy¹³ pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, věci církví a náboženských společností, věci tisku, přípravu návrhů zákonů a jiných právních předpisů pro oblast rozhlasového a televizního vysílání, provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury [27].

Jednou z oblastí, kterou se ministerstvo a zejména Oddělení literatury a knihoven zabývá a které se nejvíce dotýká informatizace veřejné správy, je také knihovnictví. Oddělení literatury a knihoven se podílí na vytváření zákonných právních úprav v oblasti knihovnictví a literatury, podílí se na spolupráci s orgány státní správy a samosprávy při zajišťování optimálního a funkčního rozvoje knihovnictví, shromažďuje a aktualizuje data vypovídající o stavu veřejných knihoven¹⁴, zajišťuje činnost Ústřední knihovnické rady¹⁵, připravuje a zpracovává programy a granty na podporu projektů v oblasti literatury a knihoven¹⁶ a odpovídá za realizaci programů Státního informační politiky za oblast knihovnictví [26].

Ministerstvo kultury ČR spolupracuje s Ministerstvem informatiky ČR na programu připojení knihoven k internetu s názvem „Projekt internetizace knihoven“. O těchto projektech bude dále zmíněno v následující kapitole .

Prezentaci Ministerstva kultury ČR nalezneme na webových stránkách <http://www.mkcr.cz/>.

¹³ podle § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ např. projekt Evidence knihoven (aktuálně 6.182 přihlášených knihoven)

¹⁵ poradní, koordinační a iniciativní orgán ministra pro zásadní otázky knihovnictví

¹⁶ z oblasti knihovnictví a podpory informatizace jsou to programy Veřejné informační služby knihoven, Podpora zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a granty Knihovna 21. století

3. 4. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Ministerstvo pro místní rozvoj bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996¹⁷. Je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky¹⁸. Zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením a zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur [30].

Organizačně je ministerstvo členěno na sekce, odbory a samostatná oddělení. Za zpracování koncepcí a analytických dokumentů v oblasti informatizace společnosti odpovídá **Odbor informatiky**, při čemž spolupracuje s ostatními ústředními orgány státní správy. Kromě mnoha jiných úkolů také zabezpečuje zavádění informačních a komunikačních technologií do veřejné správy v souladu s působností ministerstva [28]. Odbor informatiky ve spolupráci s odborem vnějších vztahů spravuje internetovou prezentaci ministerstva na adrese <http://www.mmr.cz> .

Činnost související s reformou veřejné správy posuzuje **Odbor regionálního rozvoje**. Zpracovává analýzy stavu a návrhy koncepce regionálního rozvoje, účastní se formulování a předkládání návrhů řešení problematik regionů vymezených vládou pro realizaci státních programů podpory zmírňování regionálních rozdílů. Odbor regionálního rozvoje vykonává metodickou činnost, přípravu a realizaci regionálních programů vyhlášených ministerstvem [29]. **Samostatné oddělení strategie regionální politiky** zejména zajišťuje metodické a koncepční řízení vývoje regionální politiky ČR, tvorbu resortních, krajských a dalších koncepčních rozvojových dokumentů a podporu realizace národních programů a projektů v rámci rozvoje municipalit a regionů.

Nejvýznamnějším rozvojovým programem v působnosti MMR ČR v oblasti informatizace veřejné správy je **Společný regionální operační program (SROP)**. V rámci priority Regionální rozvoj infrastruktury bylo

¹⁷MMR bylo zřízeno zákonem č. 272/1996, kterým byla stanovena jeho působnost jako ústředního orgánu státní správy České republiky.

¹⁸ politika bydlení, územní plánování, investiční politika apod.

vyhlášeno opatření Rozvoj informačních a komunikačních technologií (ICT) v regionech, které řeší podporu investic v oblasti ICT pro regionální a místní veřejnou správu a pro obyvatelstvo. SROP byl zahájen v květnu roku 2004 [31].

4. Nejvýznamnější informatizační směry

Do této kapitoly jsou zahrnuty nejvýznamnější projekty a strategické programy a informační portály, které vládní instituce připravily za cílem modernizace a dalšího rozvoje informatizace veřejné správy.

4. 1. E-government

E-government je nejčastěji definován jako série procesů, které vedou k výkonu státní správy a samosprávy a uplatňování občanských práv a povinností fyzických a právnických osob a které jsou realizovány elektronickými prostředky. „Hlavním cílem e-governmentu je zvýšení výkonnosti státní správy, které by mělo přispět především ke zjednodušení činností veřejnosti při styku s veřejnou správou“ [8].

Plné uplatnění e-governmentu je složitý proces. Mezi problémy, které brání rozsáhlé implementaci, patří právní a regulační bariéry, kulturní a byrokratické otázky, nedostatečná odborná kvalifikovanost a dovednost v ICT, bezpečnostní záležitosti, omezené finance a nedostatečná angažovanost vedoucích pracovníků.

Nejsložitějším úkolem současného e-governmentu je elektronizace vnitřních agend veřejné správy. Členské země EU v otázce rozvoje e-governmentu většinou obsahově reflektují iniciativu **eEurope**, resp. vznikající iniciativu **i2010**¹⁹ [68].

V rozvoji e-governmentu hraje velkou roli působení Ministerstva informatiky ČR, zejména v oblastech tvorby legislativy a zpracovávání strategických dokumentů²⁰ a meziresortních projektů v oblasti informačních systémů veřejné správy, provozování Portálu veřejné správy,

¹⁹1. června 2005 zveřejnila Evropská komise iniciativu i2010 (A European Information Society for growth and employment), komplexní strategii pro oblast informační společnosti a médií; tato strategie navazuje na předchozí iniciativy eEurope

²⁰ Státní informační a komunikační politika, Koncepce zahájení digitálního televizního vysílání v ČR pro roky 2004-2006, Národní program počítačové gramotnosti, Národní politika pro vysokorychlostní přístup aj.

v mezinárodní výměně zkušeností a spolupráci a v podpoře rozvoje počítačové gramotnosti a elektronického obchodu [8].

Jedním ze základních cílů používání ICT veřejnou správou, je nabídnout občanům a firmám profesionálnější, rychlejší a méně komplikované služby [77].

4. 2. Portál veřejné správy

Portál veřejné správy je hlavním rozhraním systému služeb v rámci e-governmentu. „Slouží jako jednotná vstupní brána pro občany, kteří jeho prostřednictvím mohou komunikovat s veřejnou správou. Portál soustřeďuje potřebné informace o úřadech státní správy a samosprávy a zajišťuje dálkový přístup k informacím a službám veřejné správy, včetně elektronických transakcí“ [80]. Ministerstvo informatiky, které je hlavním garantem Portálu, průběžně vyhodnocuje ohlasy a přání veřejnosti a snaží se jim rozvoj Portálu přizpůsobovat.

Portál veřejné správy obsahuje základní typy informací a služeb: **Adresář veřejné správy**, platné **Znění zákonů ČR**, **Životní situace** a **Elektronická podání**. Adresář nabízí úplný seznam obcí, úřadů státní správy a samosprávy²¹. Informace o jednotlivých úřadech jsou propojeny s popisem služeb poskytovaných státními a veřejnými orgány v dané obci, včetně kontaktů a úředních hodin. Oddíl **Zákony** bezplatně poskytuje úplné, platné a aktuální znění zákonů České republiky, součástí jsou také směrnice a předpisy EU v českém jazyce. Databáze je průběžně aktualizována v den zveřejnění nového zákona či vyhlášky ve Sbírce zákonů²². Databáze životních situací obsahuje podrobné návody způsobu řešení konkrétních úředních agend. Návštěvník Portálu se zde například

²¹ vyhledávat lze fulltextově, tematicky nebo podle místa

²² vyhledávat lze podle názvu zákona, čísla zákona nebo fulltextově

dozví, které doklady potřebuje pro vyřízení té které agendy, kde, s kým, kdy a co může řešit a podle kterých právních předpisů má postupovat²³. Prostřednictvím aplikace Elektronická podání bude možné s využitím zaručeného elektronického podpisu určitou agendu vyřídit přímo prostřednictvím Portálu, bez cesty na úřad [80].

Od začátku roku 2004 jsou prostřednictvím Portálu veřejné správy zveřejňována základní data katastru nemovitostí. Uživatelům je umožněno dálkově a zdarma ověřit pořadí a průběh vyřizování žádostí o zápis do katastru a zjistit základní údaje o konkrétní parcele a budově. K dispozici jsou také zdarma jednotlivá vydání Obchodního věstníku.

Na webových stránkách Portálu veřejné správy <http://www.portal.gov.cz> je uživatelům k dispozici nabídka vzdělávacích kurzů pro veřejnost, kterou rozšířilo Ministerstvo informatiky na 8 bezplatných samostudijních kurzů, zaměřených na práci s počítačem a internetem a s informačním systémem Portálu. Kurzy probíhají podle standardu ECDL²⁴, před odkaz na úvodní stránce Portálu veřejné správy se uživatel zaregistruje, může postupně procházet jednotlivými kurzy a po absolvování zkušebního testu dostane „osvědčení“. E-learningové kurzy jsou vedle Národního programu počítačové gramotnosti dalším prostředkem k podpoře vzdělávání.

Dalšími užitečnými informačními zdroji Portálu jsou odkazy na servery dopravního a povodňového zpravodajství, servery práce, map a veřejných zakázek. Jednotlivé sféry veřejné správy jsou také vyčerpávajícím způsobem zahrnuty.

Hlavními úkoly a cíli do roku 2006 v oblasti moderních veřejných on-line služeb bude zpřístupnit prostřednictvím Portálu veřejné správy alespoň následující on-line služby pro občany: služby portálového typu

²³ cílem je, aby byl uživatel přes Portál schopen danou životní situaci úplným způsobem vyřešit: od vyhledání postupu řešení po vyplnění příslušného formuláře a jeho odeslání se zaručeným elektronickým podpisem.

²⁴ European Computer Driving Licence, uznávaný v EU

poskytující pomoc veřejnosti při řešení životních situací, možnost podání daňových přiznání z příjmů fyzických osob, žádost o vystavení osobních dokladů, možnost oznámení změny adresy on-line a na jednom místě, žádosti o sociální dávky a služby související s veřejným zdravotnictvím [72].

Portál veřejné správy a zejména jeho součást, oddíl Životní situace, postoupil do finále soutěže **eEurope Awards for eGovernment – 2005**²⁵, do které se přihlásilo 235 projektů z 28 evropských zemí a do finále postoupilo nezávislou komisí vybraných 76 projektů, které všechny komise označila za Good Practice, ukázkový projekt elektronické veřejné správy [39].

Obrázek č. 5: Homepage webového portálu portal.gov.cz
[převzato z WWW, 2006]

4. 3. Elektronický portál územních samospráv – ePUSA

²⁵ Ocenění iniciativy eEurope Evropské unie v oblasti elektronické veřejné správy pro rok 2005, vypsané společně Evropským institutem veřejné správy, Evropskou komisí a Velkou Británií jako předsednickou zemí Evropské unie

ePUSA je společný projekt Asociace krajů ČR a Ministerstva vnitra ČR, který vznikl v roce 2000. Pilotní realizací byly pověřeny kraje Plzeňský a Vysočina, oficiální představení aplikace ePUSA proběhlo v březnu 2002 na konferenci Internet ve státní správě a samosprávě v Hradci Králové. Vzhledem k potřebám ostatních krajů a Ministerstva vnitra ČR byl nakonec pilotní prototyp zprovozněn pro celou republiku. Roku 2003 byl oficiálně spuštěn projekt ePUSA 2. Významně jej podpořilo Ministerstvo informatiky ČR v rámci právě spouštěného Portálu veřejné správy [66].

Cílem projektu je vytvoření celostátní databáze obcí a ostatních správních subjektů včetně jednotlivých představitelů samospráv a zaměstnanců úřadů veřejné správy. Základní sledovanou jednotkou je obec. ePUSA shromažďuje různé informace o obci: členění obce na místní části, veškeré kontaktní údaje, IČO, ZUJ, číslo bankovního účtu a úřední hodiny, počet obyvatel k 1. lednu minulého roku, vybavení obce technickou a sociální infrastrukturou, organizace zřizované obcí, organizační struktura apod. [52].

Nezbytnost vedení takových údajů je dána řadou zákonů²⁶. Systém ePUSA splňuje podmínky těchto zákonů ve smyslu naplnění povinnosti zveřejňování kontaktních údajů na krajské, městské a obecní úřady pro občany i pro potřeby ostatních orgánů veřejné správy. Zveřejňováním těchto údajů je také naplňována povinnost zveřejňování kontaktů pro případ krizových situací²⁷.

Data obcí aktualizují na území kraje pověření pracovníci jednotlivých krajských úřadů. To potrvá do té doby, než si obce zajistí

²⁶ zákon o územním členění státu, zákon o svobodném přístupu k informacím, zákon o krizovém řízení, zákon o obcích a krajích, zákon o hlavním městě Praze

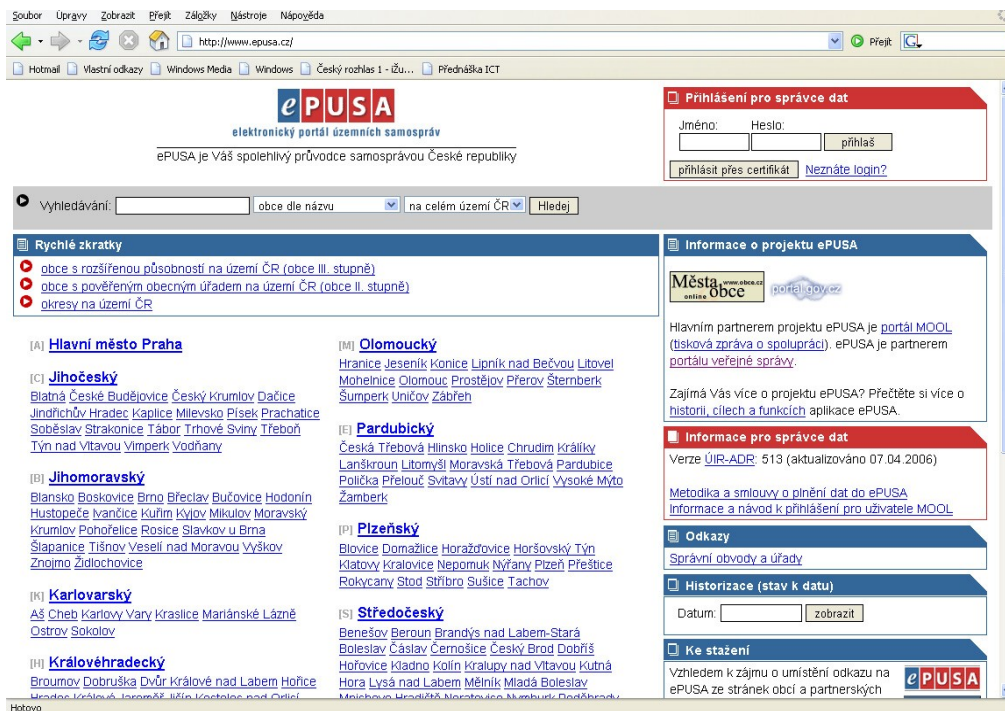
²⁷ ePUSA je součástí informačního systému krizového řízení, který je dostupný i pro Policii ČR a zdravotnické služby, portál spolupracuje s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru

vlastní administrátory. Jestliže je obec schopna aktualizovat data sama, sepíše s ní kraj smlouvu o autorizaci a ona může oficiálně vstupovat do systému. Tím na sebe přebírá i odpovědnost za správnost údajů, což je důležité zejména pro potřeby Integrovaného záchranného systému.

Vlastní provoz systému je zajišťován jako nepřetržitá služba ve webovém prostředí. V tomto smyslu jsou postupně realizovány webové služby také pro spolupráci s dalšími projekty. ePUSA je integrální součástí Portálu veřejné správy, hlavním partnerem je portál Města a obce online (MOOL)²⁸. Oba tyto systémy sdílejí společnou strategii aktualizace dat a správu účtů jednotlivých obcí, navzájem si poskytují veřejná data. Portál Města a obce online bude také zajišťovat pro ePUSA komplexní provoz integrovaného archivu dokumentů **vismo**²⁹. Veřejná data jsou tak přístupná automaticky v obou systémech a taktéž i v Portálu veřejné správy. Tím se dochází k úsporám práce představitelů obcí a omezují se duplicitní záznamy [51].

²⁸ <http://mesta.obce.cz>

²⁹ archiv je postupně budovaným souborem informací z úřadů prezentovaný v jednotném prostředí; usnadňuje zveřejňování dokumentů městům a obcím na internetu a zjednodušuje přístup občanů ke zveřejněným informacím; umožňuje vyhledání vyhlášek nebo například dokumentů úřední desky apod.

Obrázek č. 6: Homepage webového portálu ePUSA [převzato z WWW, 2006]

4. 4. Státní informační a komunikační politika

Státní informační a komunikační politika je strategickým dokumentem pro oblast informační společnosti a elektronických komunikací, který byl v březnu 2004 schválen vládou³⁰ [72]. Dokument je určitým spojením oddělených strategií v oblastech informačních technologií a telekomunikací³¹ a navazuje na jejich koncepci. Realizace státní informační politiky je zajišťována a koordinována prostřednictvím Rady vlády pro státní informační politiku s garancí Ministerstva informatiky.

Potřeba jednotné koncepce vyplývá ze závazků členských zemí EU vůči Akčnímu plánu **eEurope 2005**, týkajících se oblasti elektronických komunikací a informační společnosti. Prioritními oblastmi jsou dostupné a

³⁰se zaměřením na období do konce roku 2006

³¹ Státní informační politika: Cesta k informační společnosti a Národní telekomunikační politika, obě z roku 1999

bezpečné komunikační služby pro všechny občany³², informační vzdělanost³³ a moderní veřejné služby on-line [37].

Hlavní úkoly této strategie jsou: dokončení připojení škol a vzdělávacích institucí k internetu a vybavení těchto institucí výpočetní technikou, zvyšování rychlosti připojení škol, vzdělávacích institucí a knihoven k internetu a zvyšování jejich schopnosti využívat informační a komunikační technologie, technologie e-learningu a vzdělávacího softwaru. Zvýšení informační gramotnosti vyžaduje také dosažení základní certifikace počítačových znalostí u vedoucích a odborných pracovníků veřejné správy [72].

„Financování rozvoje informačních a komunikačních technologií (ICT) je dle Státní informační a komunikační politiky úkolem soukromého sektoru“³⁴ [72]. Pro financování veřejných projektů vláda podporuje využívání možností vyplývajících pro Českou republiku z členství v programech Evropské unie. Naplňování cílů této strategie by mělo být rozpočtově kryto z příslušných kapitol jednotlivých ministerstev [37].

4. 5. Komplexní informatizace krajských úřadů

Se vznikem samosprávných krajů a 227 obcí s rozšířenou působností, které nahradily zrušených 76 okresních úřadů, je umožněno občanům vyřizovat si mnoho úředních záležitostí v místě svého bydliště či na bližším úřadě.

³²k dosažení tohoto stavu je třeba působit na celkový rozvoj trhu elektronických komunikací (nabídka a dostupnost služeb na trhu, efektivní konkurence, pokles koncových cen, rozvoj vysokorychlostního připojení k internetu aj.) a podporovat bezpečnost poskytovaných komunikačních služeb i celého prostředí, v němž se komunikace odehrává

³³cílem vlády je rozšíření základní počítačové gramotnosti během čtyř let alespoň na polovinu naší populace, a to systematickou podporou informační vzdělanosti na všech stupních škol a podporou mimoškolních vzdělávacích programů; dále vláda hodlá podpořit využití informačních technologií pro ochranu a široké zpřístupnění kulturního dědictví ze sbírek archivů, knihoven a muzeí

³⁴role státu spočívá zejména ve stimulaci takovýchto investic a ve vytváření stabilního prostředí pro investory

Ministerstvo vnitra ČR napomáhá územní samosprávě metodickými pokyny i konkrétními projekty. Za koordinaci informatizace krajských úřadů má zákonnou odpovědnost³⁵, přestože na tomto projektu spolupracuje s Ministerstvem informatiky ČR a dalšími ministerstvy a institucemi.

Informatizace krajů je složena ze dvou etap. V roce 2001 schválila vláda postup informatizace krajských úřadů a zařadila ji mezi priority Akčního plánu realizace státní informační politiky. Etapa **základní informatizace** je uzavřena od roku 2002, schválením návrhu Koncepce komplexní informatizace krajských úřadů vládou v tomto roce byla zahájena etapa **komplexní informatizace** krajů [34].

V rámci etapy **základní informatizace** byly pokryty nejakutnější potřeby krajských úřadů na výpočetní techniku a technologie z resortního rozpočtu Ministerstva vnitra, byl vypracován typový projekt základní informatizace krajských úřadů a realizačních projektů základní informatizace pro každý krajský úřad a byla uskutečněna dodávka technických, technologických a programových prostředků a systémová integrace³⁶ základní informatizace krajských úřadů [66].

V etapě **komplexní informatizace** bylo dosud uskutečněno vypracování studie proveditelnosti komplexní informatizace krajů³⁷, která byla o rok později aktualizována spolu s vypracováním projektu „Malá integrace“³⁸ [33]. Výsledkem je nová verze studie proveditelnosti označená jako verze 1.04. Hlavním posláním je vytvořit podmínky a předpoklady pro transparentní výkon veřejné správy na úrovni kraje, v první řadě na

³⁵ podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ zprovoznění lokálních počítačových sítí v budovách krajských sídel, dodání komponentů pro zajištění bezpečnosti dat a informačních systémů, zajištění licencí systémového a základního programového vybavení, dodání aplikačního programového vybavení (např. právní systém ASPI, spisová služba, účetnictví a rozpočet, personalistika aj.), připojení do sítě Internet a elektronické pošty atd.

³⁷ prosinec 2002, vláda uvolnila na její zpracování 7,5 mil. Kč z vládní rozpočtové rezervy; smlouva na vypracování studie byla uzavřena s firmou Logica s.r.o. (nyní firma LogicaCMG)

³⁸ aktualizace částí studie, které již neodpovídaly dynamicky se rozvíjícímu „prostředí“ procesu informatizace krajů (pohyb ve výchozích údajích o technické a technologické základně, legislativní změny, změna pohledu krajů na stanovení priorit řešení apod.)

základě definovaných a uplatňovaných standardů reálného prostředí veřejné správy³⁹. Analyzovány byly také vazby mezi třemi aplikačními systémy, využívanými na krajských úřadech – ePUSA, SDZA a MIVS [66].

Aktualizovaná studie proveditelnosti, včetně projektu Malá integrace, bude průběžně udržována v aktuálním stavu do doby vypracování a schválení systémového projektu komplexní informatizace krajů. Jeho vypracování je dalším krokem vládou schváleného postupu, který bude realizován v průběhu roku 2006. Hlavní myšlenkou tohoto projektu je posílení odpovědnosti a postupný přesun finančního zatížení rozvoje informatizace krajů na kraje samotné. Nedílnou součástí dalšího postupu řešení budou i projekty, zahrnující analýzy procesů veřejné správy a jejich žádoucí změny (reinženýring) [66].

V souvislosti s těmito kroky byla v rámci příslušného státního investičního programu reprodukce majetku schválena a zařazena programová dokumentace dvou nových podprogramů – „Strategické studie a rozvojové projekty pro veřejnou správu“ a „Podpora rozvoje informatizace územní veřejné správy“. V rámci těchto podprogramů bude uskutečňováno financování rozhodujících oblastí informatizace krajů v následujících letech, první investiční akcí bude vypracování zmíněného systémového projektu komplexní informatizace krajů.

Vzhledem k nedostatku disponibilních finančních zdrojů však práce podle původních předpokladů vlády nepostupovaly a dochází ke dvou až tříletému zpoždění oproti původním plánům.

4. 6. Informační systémy veřejné správy (ISVS)

³⁹ standardizované členění činností veřejné správy, standardizaci pracovních pozic, model organizační struktury, vzájemné vazby mezi objekty apod.

ISVS jsou jednotlivé informační systémy, vedené orgány státní správy, územní samosprávy a jinými orgány veřejné moci pro výkon veřejné správy. Rozvoj, výstavbu a metodické řízení ISVS zajišťuje Ministerstvo informatiky ČR⁴⁰ [11]. Ministerstvo vnitra ČR koordinuje aktivity související s budováním ISVS v rámci probíhající reformy veřejné správy, které je gestorem⁴¹. Odborným a poradním orgánem pro oblast ISVS je Rada vlády ČR pro státní informační politiku. Koncepce budování ISVS navazuje na Koncepci reformy veřejné správy a Státní informační politiku.

Hlavními cíli budování ISVS jsou zvýšení efektivity a autority veřejné správy⁴², posílení důvěry občanů ve veřejnou správu formou zajištění nepřetržité elektronické komunikace veřejné správy s veřejností, umožnění veřejné kontroly, zvýšení transparentnosti a rozvoje ekonomického prostředí⁴³. S charakterem veřejné správy souvisí specifické požadavky na ISVS, zejména kontinuita procesů, spolehlivost, geografická i demografická dosažitelnost, informační otevřenost či ochrana před zneužitím⁴⁴.

Současný stav ISVS je důsledkem nekoordinovaného a prudkého vzniku informačních systémů jednotlivých resortů v předchozím období a tím vzniklých problémů⁴⁵. Tuto situaci ISVS nevyřeší pouze převádění registrů či správní evidence z jednoho resortu na druhý, ale je nutné navrhnout automatizované služby, které bude finančně i organizačně

⁴⁰ realizuje program Intranetu veřejné správy, atestací informačních systémů a kontrolní činnosti realizuje zpětnou vazbu na metodiky a standardy ISVS (např. 17-ti bodová tabulka povinně zveřejňovaných informací o subjektech veřejné správy) a jejich dodržování v praxi, omezuje vznik duplicit při provozování ISVS, připravuje technologické podmínky pro efektivnější výkon veřejné moci, vyjednává s nejdůležitějšími dodavateli informačních technologií apod.

⁴¹ MV ČR řídí činnost útvarů informatiky okresních úřadů

⁴² efektivnější komunikace a spolupráce na horizontální i vertikální úrovni

⁴³ zpřístupnění údajů o podnikatelských subjektech, subjektech veřejné správy, jejich aktivitách a majetkových vazbách, vytvoření informačního zázemí pro rozvoj podnikání

⁴⁴ program Národní strategie informační bezpečnosti, který vytváří společnou platformu pro zabezpečení informací veřejné správy, subjektů komerční i nekomerční sféry a jednotlivých občanů

⁴⁵ nekoordinované zavádění IS ve veřejné správě, absence dostatečné báze relevantních aktuálních informací, neefektivní využívání moderních informačních technologií, nedostatečná legislativní podpora využití nových technologií, nedostatečná spolupráce uvnitř subjektů veřejné správy apod.

výhodné provádět společně. Nejde tedy o sdílení dat, ale o sdílení společných služeb nad těmito daty. Aktuálním opatřením je sjednocení základních registrů, které budou vytvářeny jako centrální s celouzemní sítí pracovišť. Informace budou v systému základních registrů vedeny pouze na jednom místě, vzájemně provázány a budou si navzájem poskytovat informace.

Představou vládních orgánů je vytvoření pracovišť s vyškolenou obsluhou, tzv. kontaktních míst, která budou vybavena odpovídající výpočetní technikou, komunikujícím prostřednictvím sdíleného rozhraní se základními registry a dalšími informačními systémy. Pro informace, u nichž nebude nutné osobní jednání, budou instalovány informační terminály, kde bude možno získat základní informace z informačních textů. Kontaktní místa by tak měla plnit úlohu informačního centra, elektronické podatelny a integrovaného úřadu (příjem žádostí a řešení agend více resortů) [54].

Pro naplnění koncepce budování ISVS je důležité vytvoření takových právních podmínek, aby nově zpracovávané právní normy i novely stávajících norem obsahovaly řešení slučitelná s běžným používáním nových informačních technologií místo tradičních forem. Financování ISVS je prováděno prostřednictvím rozpočtových kapitol ústředních orgánů státní správy ČR v souladu s rozpočtovými pravidly.

Intranet veřejné správy

Intranet veřejné správy, neboli Komunikační infrastruktura veřejné správy (KI ISVS) je jednou z klíčových podmínek pro zajištění budoucího fungování celé struktury veřejné moci. V rámci rozvoje Intranetu veřejné správy jsou komplexně řešeny technické, síťové, aplikační, bezpečnostní a organizační otázky související s hlasovou i datovou komunikací všech orgánů veřejné moci, ale i dalších subjektů mimo ni⁴⁶ [12].

⁴⁶ státní správa a samospráva a jí zřizované organizace, občané a podnikatelské i další subjekty

Realizaci projektu řídí a koordinuje Ministerstvo informatiky, poskytováním služeb Intranetu veřejné správy byla pověřena společnost Český Telecom, a.s. Projekt sestává ze dvou fází - první fáze připojování jednotlivých míst výkonu veřejné moci do intranetu pomocí takzvaných univerzálních přípojek a fáze implementace služeb umožňujících hladkou výměnu dat a zabezpečený přístup k informačním zdrojům státu [12].

„21. 7. 2005 vláda přijala Koncepti rozvoje Komunikační infrastruktury veřejné správy, která zajišťuje plynulý přechod od Rámcové smlouvy s Českým Telecomem⁴⁷ k novým pravidlům. Místo jednoho generálního poskytovatele bude využito služeb více dodavatelů. Cílem koncepce je zajistit kontinuitu služeb KI ISVS, v maximální míře využít konkurenčního prostředí a klesajících cen i rostoucí kvality služeb a koordinovat projekt Komunikační infrastruktury veřejné správy s akcemi financovanými z regionálních programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie nebo z fóra pro vysokorychlostní internet“ [14].

4. 7. Národní politika pro vysokorychlostní přístup - broadband strategie

„Národní politika pro vysokorychlostní přístup⁴⁸ klade důraz na podporu rozvoje online služeb pro vysokorychlostní přístup ze strany státu, a to v oblasti vzdělávání, kultury, zdravotnictví a veřejné správy a identifikuje hlavní příčiny pomalého rozvoje broadbandu v České republice“⁴⁹ [15]. Vysokorychlostní internet je takový druh přístupu uživatelů k poskytovaným zdrojům a službám, který koncové uživatele neomezuje v tom, co, jak a kdy hodlají dělat. Pro rok 2005 považoval schválený dokument za minimální hranici vysokorychlostního přístupu nominální rychlost 256 kb/s.

⁴⁷ platnost rámcové smlouvy vyprší k 23. 10. 2006

⁴⁸ taktéž širokopásmové připojení či broadband

⁴⁹ nedostatečná dostupnost vysokorychlostního připojení, nepříznivý poměr mezi cenou a kupní silou obyvatel, nízká kvalita a nedostatečná nabídka služeb, které nemají garantovaný charakter apod.

Strategie byla schválena vládou v lednu 2005 na návrh Ministerstva informatiky ČR. Její součástí je i ustanovení tzv. dotačního titulu na rozvoj vysokorychlostního přístupu⁵⁰, z jehož prostředků budou spolufinancovány infrastrukturní projekty z oblasti metropolitních a místních sítí. Podmínkou bude finanční spoluúčast regionu či kraje a realizátora projektu a otevřený přístup operátorů k infrastruktuře. Z dotačního titulu budou také spolufinancovány projekty z oblasti obsahu a služeb pro vysokorychlostní přístup [15].

Prioritní podporu získají projekty, které budou stimulat požadavky na vysokorychlostní přístup rozdílných uživatelů⁵¹ v konkrétních územích a které budou zajišťovat vyšší ekonomický efekt investic.

Předkládané projekty bude posuzovat Fórum pro vysokorychlostní přístup k internetu⁵², na Portálu veřejné správy navíc vznikl Národní vysokorychlostní server, soustřeďující informace o vysokorychlostním přístupu.

Stát nebude provozovatelem přenosových sítí, má být tvůrcem legislativního prostředí a regulátorem, poskytovatelem služeb e-governmentu, velkým odběratelem vysokorychlostního připojení a poskytovatelem přímé podpory⁵³ [15].

V roce 2006 by mělo Ministerstvo informatiky rozdělit 200 milionů korun na podporu projektů pro rozvoj vysokorychlostního připojení k internetu, v dalších třech letech by do rozpočtu měly plynout podobné částky [56].

⁵⁰ do tohoto rozvoje něhož stát vloží finance ve výši 1 % výnosu z privatizace Českého Telecomu

⁵¹ zdravotnictví, školství, samosprávné orgány, komerční subjekty aj.

⁵² Fórum bylo zřízeno při ministerstvu informatiky ČR 31. května 2005; složeno je ze 14 členů - zástupců veřejné a akademické sféry, asociací z oblasti telekomunikací a internetu, poskytovatelů telekomunikačních služeb a jejich uživatelů

⁵³ přímá podpora bude zaměřena na dvě oblasti: podporu rozvoje obsahu a služeb vysokorychlostního přístupu a podporu projektů přístupových sítí v méně obydlených oblastech.

Bezdrátové připojení k internetu

Vysokorychlostní připojení k internetu je dostupné převážně ve velkých městech a jeho cena stále není přijatelná pro všechny, kteří by o tuto službu stáli. V současné době jsou na území republiky rozšířeny nekomerční bezdrátové sítě využívající technologie Wi-Fi⁵⁴. Ty mohou zpřístupnit vysokorychlostní internet i v místech, kam se velcí operátoři neženou, za příznivou cenu. Úkolem bezdrátových sítí je propojení přenosných zařízení jednak navzájem, a dále do dalších sítí, například do sítě Internet. Komunikace probíhá v pásmu 2,4 GHz, na které vydal Český telekomunikační úřad generální licenci, podle které může toto pásmo využívat každý, splní-li několik podmínek. Z nich nejdůležitější je omezení vysílacího výkonu na 100 miliWattů [57].

Dosah technologie bezdrátového připojení se pohybuje v řádech desítek metrů v zastavěných prostorech, stovek metrů v otevřeném terénu až několika kilometrů při přímé viditelnosti a použití směrových antén⁵⁵.

WLAN sítě pracují ve dvou základních režimech - „ad-hoc mod“, ve kterém každý počítač komunikuje se všemi pro něj dostupnými jako rovný s rovným a „mod infrastructure“, kde se jednotliví účastníci-klienti připojují k hlavní stanici „access pointu“.

Vybudování bezdrátové sítě je vhodné v místech, kde by bylo náročné budování klasických metalických nebo optických drátů⁵⁶. Jeden starší počítač je možné použít jako access point a brána do internetu a do klientských počítačů stačí instalovat Wi-Fi adaptéry. Nevýhodou bezlicenčního využívání je možné rušení mezi sítěmi v okamžiku, kdy jsou

⁵⁴ zkratka anglického termínu “Wireless Fidelity”, je standardem pro lokální bezdrátové sítě (Wireless LAN, WLAN)

⁵⁵ standardy těchto sítí vycházejí ze specifikace IEEE 802.11, v současné době jsou nejrozšířenější 802.11b s přenosovou kapacitou 11 mbit/s a 802.11g s přenosovou kapacitou 54 mbit/s

⁵⁶ zejména ve starších budovách, nevybavených počítačovou sítí LAN (local area network) se vyplatí zvážit, zda by použití bezdrátové sítě nebylo vhodnější

všechny dostupné kanály v daném místě obsazeny; další nevýhodou je samotná "bezdrátovost" sítě, kterou je nutné zabezpečit proti nežádoucím aktivitám cizích účastníků, kteří se mohou pokusit síť zneužít. Na druhou stranu je ale možné tuto vlastnost využít k obecnému prospěchu - případem jsou komerční firmy i některé veřejnoprávní instituce, které zpřístupňují volnou kapacitu sítě obyvatelům okolních domů. Cestou "darování" volné kapacity svým občanům se vydává stále více obcí [57].

4. 8. Národní program počítačové gramotnosti

Národní program počítačové (NPPG) gramotnosti byl pod záštitou Ministerstva informatiky ČR zahájen v únoru 2003 s cílem umožnit široké veřejnosti naučit se základům práce s počítačem a internetem a pomoci překonat strach z nových technologií.

Program navázal na původní projekt Centra Internetu společnosti Intel⁵⁷ a je založen na minimálně třech navazujících dvouhodinových kurzech⁵⁸, během kterých účastníci postupně zvládnou v doprovodu zkušených lektorů ovládnutí počítače, připojení k internetu, základy vyhledávání na internetu a práci s elektronickou poštou [62].

Cena dvouhodinového kurzu činí 100,- Kč. Ministerstvo informatiky ČR přispívá částkou 417,- Kč na každého proškoleného a každý rok na podzim vybírá ve výběrovém řízení školitele, kteří zajišťují provoz školicích center a výuku [62].

Při přípravě a provozování jednotlivých kurzů je kladen důraz na jejich kvalitativní obsah, regionální dostupnost výukových míst a časovou dostupnost v odpoledních a večerních hodinách v průběhu celého roku.

⁵⁷ projekt vznikl v roce 2002, podstatou bylo pořádání dvou dvouhodinových kurzů, zaměřených na ovládnutí počítače a práce s internetem v 18 regionálních městech

⁵⁸ minimálně pro 4 osoby, maximálně pro 12 osob

Částka vyčleněná na NPPG je 20 mil. Kč s tím, že dalších 10 mil. Kč je vedeno jako rezerva, která bude čerpána v případě velkého nárůstu počtu uchazečů o kurzy NPPG.

V roce 2005 byly základní kurzy NPPG rozšířeny o další dva speciální: NPPG Handicap⁵⁹ a NPPG Občan, úředník a Portál veřejné správy⁶⁰.

Na rok 2006 přidělilo Ministerstvo informatiky ČR finanční podporu celkem 18 školitelům, kteří budou zajišťovat kurzy NPPG na více než 200 místech v republice [16].

4. 9. Elektronický podpis

„Elektronický podpis je informace, která se připojuje k elektronickým datům, aby identifikovala odesílatele příjemci“ [81]. Je jedním z hlavních nástrojů identifikace a autentizace fyzických osob v prostředí internetu. Podepsáno může být v podstatě cokoliv⁶¹ i bez nutného vytištění na papír.

Do roku 2000 neexistoval v českém právním řádu předpis, který by umožňoval všeobecné využití elektronického podpisu a veškeré závažné záležitosti bylo nutné podepisovat klasickým způsobem⁶². Revoluci přineslo přijetí zákona č.227/2000 Sb. o elektronickém podpisu. Ten zařadil elektronický podpis mezi možné varianty podpisů veškerých dokumentů.

Kvůli problémům s ověřitelností elektronického podpisu byl vytvořen tzv. digitální podpis, který umožňuje jednoznačnou identifikaci osoby.

⁵⁹ cílem kurzu je umožnit především zdravotně postiženým občanům získat přístup k základům počítačové gramotnosti, které jim pomohou usnadnit další začlenění do běžného života i napomoci při hledání zaměstnání

⁶⁰ cílem kurzu je představit Portál veřejné správy a naučit občany využívat jeho možnosti

⁶¹ obsah diskety, fotografie, přístupy k www serverům, emailová zpráva, přístupy do databáze apod.

⁶² elektronický podpis se používal, bylo však nutné každý takový vztah uzavřít smluvně

„Digitální podpis je v podstatě spojením klasického elektronického podpisu s certifikátem zajišťujícím identitu člověka“ [81].

Na současném internetu není žádný problém zfalšovat podpis a emailovou adresu odesílatele, a pak se vydávat za někoho jiného. Certifikát však zfalšovat nelze, bezpečnost dat umožňuje šifrování. Pro šifrování se používají dvě základní metody, symetrická a asymetrická kryptografie. Pro použití s elektronickým podpisem se podle českého práva využívá asymetrická kryptografie, ve které se užívá páru klíčů. Tuto dvojici klíčů si vygeneruje uživatel pomocí běžně dostupných SW produktů⁶³. Data šifrovaná jedním z klíčů lze dešifrovat pouze pokud uživatel vlastní klíč druhý a naopak. Takzvaný soukromý klíč je ukrýván majitelem, klíč druhý je veřejný. Známe-li tedy vlastníka veřejného klíče, známe odesílatele. Mail zašifrovaný adresátovým veřejným klíčem lze rozšifrovat jen párovým soukromým klíčem adresáta [81].

Certifikáty je možné rozdělit na osobní a serverové. *Osobní certifikáty* jsou určeny k ověření totožnosti jednotlivých osob, *serverové certifikáty* jsou určeny pouze pro servery a ty vždy zastupuje vlastník serveru. Osobní certifikát může také sloužit pro přístup k serverům. Na server tak může přistoupit pouze osoba s ověřeným certifikátem, jehož identifikační číslo je uvedeno v databázi serveru, tzn. konkrétní osoba [81].

Aby byl digitální podpis důvěryhodný, je nutné certifikát ověřit třetí nezávislou osobou, která tak ručí za jeho pravost. Takovou instancí je **certifikační autorita (CA)**.

Výběr CA záleží na tom, k jakým účelům žadatel certifikát potřebuje. Při komunikaci se státní správou je povinný certifikát zaručený, jenž vydávají tři CA: První certifikační autorita a.s., Česká pošta s.p. a elidentity a.s. Mimo oblast komunikace se státní správou nepotřebujeme certifikát zaručený a zde je již výběr CA podstatně širší a postup získání certifikátu je u každé technologicky jiný.

⁶³ např. Internet Explorer

Orgány veřejné moci, které se mají spoléhat na kvalifikované certifikáty vydané zmíněnými akreditovanými poskytovateli, musí ve svém systému nastavit, že důvěřují těmto poskytovatelům. Jinak se jim budou kvalifikované certifikáty jevit jako nedůvěryhodné [68]. Toto nastavení se provádí nainstalováním tzv. kořenového certifikátu poskytovatele (podle zákona o elektronickém podpisu se jedná o kvalifikované systémové certifikáty poskytovatelů). Kořenové certifikáty jsou zveřejněny na stránkách poskytovatelů (CA) a na stránkách Ministerstva informatiky ČR .

Ministerstvo informatiky ČR uděluje akreditace zájemců o podnikání v oblasti certifikačních služeb, stanoví bezpečnostní politiku poskytovatelů těchto služeb a dohlíží nad dodržováním zákona o elektronickém podpisu [9].

Elektronický podpis obcím

Dalším z úkolů Ministerstvo informatiky ČR je vybavit obecní úřady a městské části zdarma zaručeným elektronickým podpisem. „Cílem je prosadit využívání elektronické komunikace ve veřejné správě a umožnit obcím plnit povinnosti, které jim ukládají stávající i připravované zákony: přijímat podání v elektronické podobě, doručovat písemnosti na elektronické adresy, v elektronické podobě vydávat správní akty a provozovat elektronické podatelny“ [10].

K tomu, aby se mohli uživatelé (obecní úřady aj.) elektronicky podepisovat, potřebují kvalifikovaný certifikát [10]. Ten je vázán na konkrétní fyzickou osobu, je proto nutné vybrat toho, kdo bude za úřad s elektronickým podpisem pracovat (například primátor, starosta, místostarosta, tajemník nebo zaměstnanec pověřený vedením elektronické podatelny).

Veřejnosti slouží elektronický podpis s certifikátem např. při podávání daňových přiznání a různých žádostí úřadům, při podepisování

objednávek elektronickým podpisem v elektronických obchodech apod. Nejvíce je v současnosti ale využíván v bankovní sféře.

4. 10. Internetizace knihoven

Veřejné knihovny jsou dnes nazírány jako informační instituce. Charakteristickým rysem současného vývoje v oblasti knihovnictví je stále rostoucí podíl elektronické komunikace a zvyšující se objem digitálních dokumentů vedle neklesajícího objemu klasické tištěné produkce. Rozvoj informačních a komunikačních technologií zásadním způsobem ovlivňuje činnost knihoven, mění tradiční postupy a služby, které musí pohotově reagovat na měnící se požadavky uživatelů knihoven [76].

Aby knihovny mohly uskutečňovat své nové poslání a dále naplňovat očekávání svých uživatelů, musí pokračovat v zásadních změnách své činnosti a rozšířit své služby s využitím informačních a komunikačních technologií [76]. V řadě knihoven byla taková změna již započata a v některých knihovnách bylo dosaženo pokročilého stupně transformace.

Státní informační politika formuluje cíle a priority v oblasti získávání a efektivního využívání informací pro společenský rozvoj a knihovny jsou považovány za podstatný článek. Zájem státu a jeho vliv na knihovnictví se souvisejícími veřejnými informačními službami je vykonáván nejrůznějšími státními institucemi, zejména ministerstvy a dalšími odbornými, koordinačními a programovými orgány.

4. 10. 1. Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2004 – 2010

Koncepce byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 7. července 2004. Navazuje na koncepci rozvoje českého knihovnictví – Strategii knihoven 1999-2003⁶⁴. V souvislosti s reformou veřejné správy byly z MK

⁶⁴ připravila ji Ústřední knihovnická rada a byla přijata jako koncepční materiál Ministerstva kultury ČR

ČR převedeny státní vědecké knihovny do zřizovací pravomoce krajů, povýšeny byly bývalé okresní knihovny do funkce krajské knihovny⁶⁵ [38].

Cílem Koncepce je podpořit rozvoj knihoven, aby každý obyvatel ČR měl rovné šance v přístupu ke kvalitním VKIS. Materiál shrnuje hlavní problémové okruhy českého knihovnictví, navrhuje způsob jejich řešení a určuje odpovědnosti za plnění stanovených úkolů. Shrnuty a zhodnoceny jsou zde současné státem vyhlašované a financované dotační tituly a programy na podporu rozvoje VKIS [38].

Koncepce určuje směry vývoje knihovnictví na příštích 5 let a jako hlavní součást popisuje téměř tři desítky dílčích cílů a postupných kroků, jak vytyčených směrů dosáhnout. Nezbytnou součástí je též vyčíslení potřebných finančních nákladů.

Materiál byl zpracován v souladu se základními cíli programů Evropské unie a UNESCO, týkajícími se priorit společenství zejména v oblasti rovného přístupu, uchování, ochrany a zpřístupnění kulturního dědictví a rozvoje lidských zdrojů [69].

4. 10. 2. Programy Ministerstva kultury ČR

Program podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Mezi hlavní cíle programu, který byl vládou schválen roku 2002, patří zajištění dostupnosti veřejných informačních služeb ve všech místech republiky, vyrovnání rozdílů v poskytování informačních a knihovnických služeb obyvatelům měst a malých obcí a jednotlivým regionům a krajům.

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

⁶⁵ tyto nově vzniklé krajské knihovny nemají stejné prostorové ani personální podmínky jako bývalé státní vědecké knihovny, úroveň poskytovaných veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS) je proto v těchto krajích nižší

Program VISK byl zahájen v roce 2000 a je realizován v devíti specializovaných podprogramech [78]. Jeho základním cílem je inovace VISK na bázi informačních a komunikačních technologií (ICT). Jednotlivými podprogramy jsou:

VISK 1 - Koordinační centrum programu VISK (zajištění odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací programu VISK)

VISK 2 - Mimoškolní vzdělávání pracovníků knihoven (vybudování vzdělávacích center v krajských knihovnách a v NK ČR a vybavení center pro účely výuky v oblasti ICT; zaměření na základy informační gramotnosti)

VISK 3 – Informační centra veřejných knihoven (připojování knihoven na internet a vybavení výpočetní a komunikační technikou včetně příslušného i specializovaného knihovnického softwaru)

VISK 4 - Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven (zajištění provozu a rozvoj Digitální knihovny, která umožňuje zpřístupnění a dlouhodobou archivaci digitálních dokumentů)

VISK 5 - Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR – RETROKON (zpřístupnění katalogizačních záznamů z fondů velkých knihoven na internetu)

VISK 6 - Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů Memoriae Mundi Series Bohemica (skenování unikátních rukopisů a vzácných tisků z fondů NK ČR a dalších vědeckých a zámeckých knihoven a archivů, jejich zpřístupnění v Digitální knihovně)

VISK 7 - Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius (reformátování periodik a zvukových záznamů, ukládání do Digitální knihovny)

VISK 8 – Elektronické informační zdroje (národní licence přístupů do různých databází, podpora využívání databází českých novin a časopisů firmy Anopress a ČTK, realizace projektu Jednotná informační brána)

VISK 9 - CASLIN – Souborný katalog ČR a jeho provoz a rozvoj (realizace souborného katalogu katalogizačních záznamů knih, periodik a speciálních dokumentů největších knihoven v ČR; tvorba národních autorit)

Ve všech podprogramech bylo zahájeno řešení dílčích projektů, ale vzhledem k redukci financování programu na 55 % plánované částky, dochází ke zpoždění v naplnění cílů.

Program Knihovna 21. století

Program je zaměřen na podporu nadstandardní knihovnické, informační a kulturně vzdělávací činnosti zejména základních knihoven, na podporu dostupnosti informací pro občany se zdravotním postižením a na zpřístupňování a ochranu knihovních fondů formou digitalizace s využitím mezinárodní sítě internet v souvislosti s vytvářením informační společnosti. Tento program vyhlásilo MK ČR na léta 1997–2002, určený byl na podporu víceletých projektů vědeckovýzkumného charakteru, zaměřených na postupné zpřístupnění knihovních fondů na bázi moderních informačních technologií, zachování klasických dokumentů budoucím generacím uživatelů a vytvoření komplexní informační společnosti .

4. 10. 3. Projekt internetizace knihoven (PIK)

PIK je jedním z realizačních projektů Státní informační a komunikační politiky, pro Ministerstvo informatiky ČR je realizace PIK prioritou z hlediska věcné oblasti i financování.

Cílem projektu je připojení všech knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby a tím vytvoření alternativní nabídky míst veřejného přístupu k internetu a rozšíření možnosti přístupu obyvatel k informacím z veřejné správy⁶⁶ [70].

Spoluúčast provozovatele knihovny na projektu spočívá v zajištění a financování technických a personálních podmínek pro instalaci a provoz informačních a komunikačních technologií (ICT). Předpokladem pro

⁶⁶ zabezpečení připojení k internetu do konce roku 2006 uložil knihovnám a jejich provozovatelům knihovní zákon

zřízení a užívání služby je technická připravenost v místě instalace a vybavení výpočetní technikou⁶⁷. Po realizaci přípojky je provozovatel knihovny povinen po dobu trvání projektu zajistit veřejný přístup k internetu.

Realizace projektu je rozdělena do tří částí. První část se týká vypracování projektové dokumentace, druhou část tvoří realizace přípojek a třetí částí je provoz přípojek v období 3 let po zřízení. Konec je plánován na rok 2009, kdy končí úhrada 100% nákladů za provoz naposled zřízených přípojek [20]. Celková finanční náročnost projektu je 431 938 tis. Kč, pokud nebude rozhodnuto o pokračování financování i po tříletém období.

Rozšíření informací o projektu mezi provozovateli knihoven svého regionu zajišťují krajské knihovny a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí knihoven. Následně by mělo být zajištěno školení pro pracovníky nově připojovaných knihoven v práci s ICT v rozsahu ECDL. Výhodami připojení pro žadatele je mj. získání bezpečného připojení k Internetu⁶⁸, získání bezpečného připojení k Virtuální privátní síti knihoven a nepřetržitá podpora pro řešení všech problémů funkčnosti služeb přes jediné kontaktní místo [70].

5. Přehled zákonů souvisejících s informatizací veřejné správy

5. 1. Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím

Zákon upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím, stanoví základní podmínky, za nichž jsou informace

⁶⁷ konfigurace pracovní stanice pro provoz WWW prohlížeče, instalace antivirového programu, možnost tisku aj.

⁶⁸ použití dvoustupňové ochrany pomocí firewallu, proxy brány a cache serverů, IDS sond pro detekci průniku neoprávněných uživatelů, antivirové ochrany e-mailu a na proxy bránách apod.

poskytovány a povinné subjekty, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti⁶⁹. Tyto subjekty poskytují informace žadateli na základě žádosti nebo zveřejněním⁷⁰. Každý povinný subjekt musí na všeobecně přístupném místě zveřejnit povinné informace [35].

V únoru 2006 podepsal prezident republiky novelu zákona, který nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů. Novelizace zákona byla iniciována především nutností přizpůsobit naši legislativu požadavkům evropské Směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru [18].

Novela klade důraz především na rychlé a pro úřady méně zatěžující poskytování informací tím, že upřednostňuje elektronickou komunikaci a také zpřesňuje ta ustanovení zákona, která se týkají poskytování informací podléhajících ochraně autorského zákona. Dále novela sjednocuje a zpřesňuje terminologii, zohledňuje změny v legislativě a odstraňuje dosavadní problematickou tzv. fikci rozhodnutí o neposkytnutí informace (pokud úřad do 15 dnů nevydal rozhodnutí, mělo se za to, že vydal rozhodnutí negativní)⁷¹.

Novinkou je také zavedení nového postupu při určování výše úhrady spojené s poskytováním informací. Výše požadované úhrady musí být žadateli sdělena předem i s popisem způsobu, jakým povinný subjekt její výši vypočítal. Touto změnou by mělo být dosaženo větší transparentnosti určování výše úhrad.

⁶⁹ státní orgány, orgány územní samosprávy a subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy v rozsahu jejich rozhodovací činnosti

⁷⁰ zveřejněná informace je taková, která může být vždy znovu vyhledána a získána – vydána tiskem či na jiném nosiči dat, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná ve veřejné knihovně.

⁷¹ neúčinný institut fikce rozhodnutí je nahrazen speciální úpravou stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace; tato stížnost umožní žadateli bránit se účinněji proti porušení práva na informace, a to i v případech, kdy úřad nevydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti

Přehled povinně zveřejňovaných informací podle zákona č. 106/1999 Sb. a Standardu ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě⁷² [21]:

- Úplný oficiální název povinného subjektu
- Důvod a způsob založení povinného subjektu
- Popis organizační struktury povinného subjektu
- Kontaktní spojení
- Bankovní spojení
- Identifikační číslo organizace (IČ)
- Daňové identifikační číslo (DIČ)
- Rozpočet ve stávajícím a uplynulém roce
- Místo a způsob, jak získat příslušné informace:
- Příjem žádostí a dalších podání
- Opravné prostředky
- Formuláře
- Návodů pro řešení životních situací
- Nejdůležitější předpisy
- Sazebník úhrad za poskytování informací
- Výroční zprávy
- Rozpočtové, příspěvkové a jiné organizace, které jsou povinným subjektem zřízeny nebo jsou jakkoli pravidelně navázány na rozpočet povinného subjektu

5. 2. Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy

Zákon stanoví práva a povinnosti osob, které souvisejí s vytvářením, užíváním, provozem a rozvojem informačních systémů veřejné správy (ISVS) [24]. Veřejným informačním systémem (IS) je rozuměn informační systém vedený správcem⁷³, nebo jiný informační systém poskytující služby veřejnosti, který má vazby na ISVS.

⁷² od 1. 1. 2006 musí mít všechny obecní úřady na internetu zveřejněny také obecní vývěsky

⁷³ ministerstva, jiné správní úřady, orgány územní samosprávy a další, tzn. orgány veřejné správy

Orgány veřejné správy v rozsahu své zákonné působnosti vytváří koncepční záměry a provádí výběr technických a programových prostředků a dalších produktů pro provoz IS, zajišťují udělení atestů ve shodě se závaznými ustanoveními standardů pro jimi spravované IS, zveřejňují o provozovaných systémech a jimi poskytovaných službách informace apod. [24]. Na rozvoj ISVS a dodržování povinností stanovených tímto zákonem dohlíží především Ministerstvo informatiky ČR.

Zákon se nevztahuje na IS veřejné správy vedené zpravodajskými službami, Policií ČR při prevenci a odhalování trestné činnosti, Ministerstvem financí ČR v rámci finančně-analytické činnosti, Národním bezpečnostním úřadem a Ministerstvem obrany ČR při činnostech vykonávaných podle zvláštního zákona.

V návaznosti na další rozvoj ICT, zejména na zavádění služeb e-governmentu, byla vypracována novela tohoto zákona. Jejím cílem je vytvoření podmínek pro zajištění kvalitních dat veřejné správy a bezpečné technologické výměny informací za předem stanovených podmínek. Novela zavádí nově akreditaci atestačních středisek, která zaručí vysokou kvalifikaci a garantovanou způsobilost atestačních středisek pro výkon atestací. Novinkou je také povinnost přizpůsobit přístupnost webových stránek institucí státní správy a samosprávy osobám zdravotně postiženým a možnost dodání datové zprávy orgánu veřejné moci prostřednictvím Portálu veřejné správy [65]. Zákon zavádí institut vydávání ověřených výstupů z informačních systémů veřejné správy, jedná se o ověřený listinný výstup z elektronicky vedené evidence, rejstříku nebo seznamu⁷⁴. Novelizovaný zákon má rozdělenou účinnost, obecně nabývá účinnosti 1. ledna 2007 [24].

⁷⁴ ověřené výstupy budou moci vydávat notáři, stanovené obce, Hospodářská komora ČR a držitel poštovní licence (Česká pošta, s.p.)

Pravidla pro tvorbu přístupného webu

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 18. června 2003 č. 596 bylo Ministerstvu informatiky ČR uloženo připravit do zákona č. 365/2000 Sb. novelu, která stanoví podmínky pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup tak, aby byl ve shodě s pravidly WAI⁷⁵ [7].

Příručka s názvem *Best practice: Pravidla pro tvorbu přístupného webu*, která byla vypracována Ministerstvem informatiky ČR, vychází ze specifických potřeb a požadavků jednotlivých uživatelů internetu. V praxi jsou to především zrakově a sluchově postižení, uživatelé se zhoršenou motorikou horních končetin a uživatelé s poruchami učení a soustředění. Ti mají k dispozici různé pomocné technologie⁷⁶, které jim informace z WWW stránek zprostředkují. Aby však tyto pomůcky fungovaly, je třeba, aby byly webové stránky vyrobeny podle pravidel a zásad přístupného webu. Takto uzpůsobený web mohou bez obtíží používat také lidé s méně obvyklými zobrazovacími zařízeními, operačními systémy, softwarovým vybavením apod. [58].

Hlavní zásady přístupného webu: obsah webových stránek je dostupný a čitelný, práci s webovou stránkou řídí uživatel, informace jsou srozumitelné a přehledné.

5. 3. Zákon č. 480/2004 Sb. o některých službách informační společnosti

Tento zákon nabyl účinnosti 7. září 2004 a upravuje např. odpovědnost poskytovatele služeb (providera) za obsah informací poskytovaných na internetu. Provider nebude podle návrhu zákona odpovědný za obsah webových stránek, nebude mít tedy povinnost jejich obsah aktivně monitorovat. Pokud se však dozví o protiprávní povaze

⁷⁵ Web Accessibility Initiative – Iniciativa pro bezbariérový web

⁷⁶ hlasové výstupy, braillové řádky apod.

obsahu stránek, bude mít povinnost stránky odstranit, respektive znepřístupnit [25].

Dále zákon reguluje nevyžádanou elektronickou inzerci a povoluje pouze obchodní sdělení s výslovným souhlasem adresáta⁷⁷. Nevyžádaná sdělení návrh zákona zakazuje. Smyslem úpravy je posílení ochrany soukromí občanů. Za zasílání nevyžádaných obchodních sdělení navrhuje zákon sankci ve výši až 10 000 000 Kč ukládanou Úřadem na ochranu osobních údajů.

Přesněji je také vymezena problematika informačních povinností při nákupu zboží přes internet. Dodavateli se například ukládá povinnost elektronicky potvrdit přijetí objednávky, nově se stanoví i pravidla možnosti odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele například v případě nedostatečných informací ze strany dodavatele [25].

5. 4. Zákon č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu

„Tento zákon upravuje používání elektronického podpisu⁷⁸, elektronické značky⁷⁹, poskytování certifikačních služeb a souvisejících služeb poskytovateli usazenými na území ČR, kontrolu povinností stanovených tímto zákonem a sankce za porušení povinností stanovených tímto zákonem“ [82].

V novele k tomuto zákonu, schválené dne 26. 7. 2004, je např. zaveden pojem „kvalifikované časové razítko“, které prokazuje existenci elektronického dokumentu v čase. Je určeno, na rozdíl od elektronického podpisu, nikoli pro fyzické, ale pro právní osoby. Další novinkou je právě

⁷⁷ tzv. systém „opt-in“

⁷⁸ údaje v elektronické podobě připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě

⁷⁹ po technické stránce to samé, co elektronický podpis, odlišná je právní stránka: zatímco elektronický podpis může vytvářet pouze konkrétní fyzická osoba, elektronickou značku mohou vytvářet i stroje (resp. programy); např. jedna instituce (právnícká osoba, organizační složka státu) si může pořídit jen jeden certifikát a s ním pak elektronicky "značkovat" všechny výstupy svých automatizovaných agend [61]

možnost používat elektronické značky a úprava používání elektronických podatelen na orgánech veřejné moci. Další nařízení k elektronickým podatelnám schválila vláda 25. 8. 2004, stanoví povinnost orgánů veřejné moci zřídit e-podatelný, v případě malého objemu elektronické komunikace zajistit příjem a odesílání zpráv prostřednictvím e-podatelný jiného úřadu a vybavit zaměstnance těchto institucí zaručenými elektronickými podpisy. Odpovídajícím způsobem musí být zajištěna také ochrana zpracovávaných informací. Toto nařízení nabylo účinnosti 1. ledna 2005 [17].

5. 5. Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích

Zákon o elektronických komunikacích nabyl účinnosti dne 1. května 2005. Nahradil dosavadní zákon č. 151/2000Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Klade si za cíl precizovat implementaci práva ES do českého právního řádu a tím vyplnit mezery, které umožňuje dosavadní právní úprava. Konkrétně jde o zjednodušení licenčních postupů, pravidel pro propojování telekomunikačních sítí a umožnění vstupu konkurence do monopolního prostředí v poskytování veřejných telefonních služeb včetně služeb mezinárodních, poskytovaných prostřednictvím pevných sítí [83].

Zákon mění pravidla regulace trhu klasických telekomunikačních služeb a vztahuje se i na nové služby elektronických komunikací (služby kabelových televizí, digitálního vysílání apod.)⁸⁰. Díky novému zákonu se také zjednodušuje systém získání oprávnění pro podnikání v oblasti elektronických komunikací⁸¹ a mění se způsob zajišťování a financování takzvané univerzální služby⁸² [83].

⁸⁰ zásahy regulátora budou směřovat k tomu, aby regulace jako taková mohla co nejdříve skončit a na trhu existovala volná konkurence, rozhodnutí regulátora budou soudně přezkoumatelná; regulační rozhodnutí bude přijímat pětičlenná rada Českého telekomunikačního úřadu

⁸¹ odpadá povinná registrace u živnostenského úřadu a stotisícový poplatek za vydání licence

⁸² služby, na které má každý občan ze zákona nárok - služby veřejných telefonních automatů, zřízení připojení v pevném místě k veřejné telefonní síti, informační služba o

5. 6. Návrh zákona o sdílení dat při výkonu veřejné moci

V listopadu 2004 schválila vláda svým usnesením č. 1064 věcný záměr zákona o sdílení dat při výkonu veřejné správy. Věcný záměr vychází ze zásady, že v dnešní době už nemají úřady obíhat občany, ale pouze data v elektronické podobě. Pro zajištění spolehlivých údajů se počítá s vytvořením soustavy registrů veřejné správy, které se stanou základními zdroji údajů pro veřejnou správu [22].

„Úprava sdílení dat ve veřejné správě přispěje k lepšímu a kvalitnějšímu chodu veřejné správy, což přispěje ke zvýšení rychlosti a efektivity jejího výkonu ve vztahu k občanům“ [22].

V prosinci 2004 vláda dále schválila Návrh dalšího postupu v oblasti budování registrů veřejné správy, který již řeší organizačně-technické otázky výše zmíněného materiálu.

Dne 15. 7. 2005 byl do meziresortního připomínkového řízení odeslán návrh zákona o sdílení dat při výkonu veřejné moci, který navazuje na věcný záměr. Návrh zákona bude po mezirezortním připomínkovém řízení předložen vládě ke schválení. Zákon by měl nabýt účinnosti v roce 2007 [22].

6. Informatizace v Karlovarském kraji

6. 1. Základní informace o Karlovarském kraji

telefonních číslech, zvýhodněné tarify a speciální telefonní přístroje pro zdravotně postižené osoby apod.

Obrázek č. 7: Vyznačení regionu Karlovarský kraj

[zdroj: BIOPLAN CONSULT, 2004]

Základním právním předpisem odůvodňujícím vznik krajů je ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních správních celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1 /1993 Sb., Ústava ČR. Kraj a jeho orgány vymezuje zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, který nabyl účinnosti dnem voleb do zastupitelstev krajů v listopadu 2000, respektive dnem 1. ledna 2001 [44]. V České republice bylo k 1. 1. 2000 zřízeno 14 krajů.

Druhým nejmenším z hlediska rozlohy je Karlovarský kraj (3 314 km²), tvořený územím okresů Karlovy Vary, Sokolov a Cheb. Sídelním městem Karlovarského kraje jsou Karlovy Vary s 53 404 obyvateli . Kraj je členěn na 131 obcí (z nichž 28 má statut města) a jeden vojenský újezd (Hradiště).

Z hlediska počtu obyvatel je Karlovarský kraj nejmenším krajem⁸³. Věková struktura se vyvíjí v posledních letech nepříznivě. Zatímco skupina obyvatel v předproduktivním a produktivním věku klesá, skupina v poproduktivním věku vytrvale stoupá [48].

Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura obyvatel Karlovarského kraje starších 15-ti let je v neprospěchu oproti průměrným hodnotám ČR. Projevuje se zde fenomén „úniku mozků“, absolventi vysokých škol se často usídlují v místě svého studia.

⁸³ počet obyvatel dosáhl k červnu 2004 počtu 303 874

V kraji je pestrá skladba středních škol, jedná se převážně o školy zřizované Karlovarským krajem, několik škol je soukromých. Střední školy musejí nabídku učebních a studijních oborů postupně přizpůsobovat potřebám trhu práce a reagovat na změny, jež souvisejí také s požadavky potencionálních zaměstnavatelů. V Karlovarském kraji jsou dvě vyšší odborné školy zřízené při středních školách, postupně se rozšiřují i možnosti vysokoškolského studia [48].

Sídelní struktura

Současná sídelní struktura Karlovarského kraje se vyznačuje vysokým stupněm urbanizace. Ve městech žije 82,2 % obyvatel, což znamená v celonárodním měřítku po Praze nejvyšší podíl městského obyvatelstva s velkým kontrastem mezi několika málo většími sídly střediskového typu.

Průmysl a doprava

Na území kraje vznikají z iniciativy měst a obcí průmyslové zóny, v regionu je dostatek ploch a objektů pro další investice. Nevýhodou je nedostatečná zainvestovanost těchto ploch. Mnohde se rozvoj průmyslových zón a podnikání vůbec brzdí nedostatkem pracovních sil s potřebnou kvalifikací a špatným stavem dopravních sítí.

Z pohledu vnitrostátní dopravy je velmi důležité dopravní spojení s pražskou aglomerací a to jak z pohledu rozvoje cestovního ruchu a lázeňství, tak z pohledu kontaktů na centrální instituce a centrály zahraničních firem. Dopravní infrastruktura neodpovídá potřebám rozvoje kraje, v současné době je budována rychlostní komunikace státní hranice – kraj – Praha [48].

Kultura a cestovní ruch

V Karlovarském kraji bylo v roce 2002 238 kulturních zařízení, Karlovarským krajem je zřizována krajská knihovna, krajská muzea a galerie. Nízkým počtem kulturních aktivit a malou návštěvností kulturních zařízení se region řadí mezi nejméně úspěšné kraje, přestože mezi potenciál návštěvníků můžeme zařadit nemalý počet lázeňských hostů a turistů. Mezi kulturní akce nadregionálního významu se řadí Mezinárodní filmový festival, Dvořákův karlovarský podzim, TOURFILM, Mezinárodní jazzový festival, Festival Mitte Europa, Dětský filmový a televizní festival Oty Hofmana aj.

Cestovní ruch a lázeňství patří k důležitým oblastem rozvoje Karlovarského kraje. Tím se zároveň Karlovarský kraj odlišuje od ostatních krajů ČR.

V Karlovarském kraji v současné době pracuje 24 informačních center⁸⁴. Problémem, který je třeba řešit je jejich nedostatečná propojenost a heterogenita (zvláště technologická) a jejich nedostatečné napojení na mezinárodní informační síť [48].

Symbolika KV kraje

Znak Karlovarského kraje byl schválen dne 12. dubna 2001 zastupitelstvem Karlovarského kraje a dne 30. května 2001 také podvýborem pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Podoba vlajky kraje vychází ze schváleného znaku Karlovarského kraje. Logo Karlovarského kraje symbolizuje vřídlo a vyvěrající vodu jako symboly lázeňského kraje, zároveň je stylizací písmene K, je v barvách Karlovarského kraje - v červené a modré [49].

⁸⁴ Infocentra se nachází ve městech: Aš, Boží Dar, Františkovy Lázně (2), Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Jáchymov, Karlovy Vary (2), Kraslice, Kynšperk nad Ohří, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Nová Role, Ostrov, Pernink, Potůčky, Rotava, Sokolov, Teplá, Toužim, Žlutice

Obrázek č. 8: Znak, vlajka a logo Karlovarského kraje [převzato z WWW, 2006]

Působnost Karlovarského kraje a jeho orgánů

Karlovarský kraj je spravován zastupitelstvem kraje, které má v Karlovarském kraji 45 členů. Dalšími orgány kraje jsou rada kraje, hejtman kraje a Krajský úřad. Hejtmanem kraje byl v letech 2000 a 2004 jmenován JUDr. Josef Pavel.

Kraj je veřejnoprávní korporací, která vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Pečuje ve svém územním obvodu v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o komplexní rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, zejména o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, o uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku [50].

Orgány kraje jsou povinny záměry rozvoje kraje vždy konzultovat s příslušnými orgány obcí, jichž se dotýkají. Kraj je oprávněn vyjedřovat se k záležitostem, které se dotýkají jeho samostatné působnosti. Orgány státu jsou povinny předem projednat s orgány kraje opatření dotýkající se samostatné působnosti kraje [44].

Obrázek č. 9: Obce obecních úřadů s rozšířenou působností
[zdroj: Karlovarský kraj, 2006]

Program rozvoje územního obvodu Karlovarského kraje

Základním programovým dokumentem k podpoře regionálního rozvoje je Program rozvoje územního obvodu rozvoje Karlovarského kraje⁸⁵, který byl zpracován v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. PRKK je podpůrným programem pro vybrané projekty finanční povahy, zároveň zahrnuje směry rozvoje a odpovídající opatření nefinanční povahy (politiky, nástroje, organizační úkoly, politická podpora apod.)

Ve vztahu ke vstupu České republiky do Evropské unie plní PRKK funkci výchozího dokumentu, z nějž jsou odvozovány základní regionální dokumenty pro získání prostředků ze strukturálních fondů EU⁸⁶ [48].

⁸⁵ zkrácený název „Program rozvoje Karlovarského kraje“ (dále jen PRKK)

⁸⁶ např. Programový doplněk Společného regionálního operačního programu

Důležitou součástí dokumentu je SWOT analýza, upozorňující na silné a slabé stránky regionu, jeho příležitosti a hrozby. Stanoví také strategické cíle a priority rozvoje kraje.

6. 2. Informační systém Karlovarského kraje

Pro tvorbu, instalaci a udržování webového portálu nasadil Krajský úřad Karlovarského kraje řešení založené na Microsoft Content Management Serveru 2002 (dále CMS)⁸⁷ [59].

Technologie CMS⁸⁸, v provozu od června 2004, umožňuje úřadu splnit svou informační povinnost a rozvíjí potenciál webového portálu jako nástroje k efektivní komunikaci s občany. Významným efektem je realizovaná integrace řešení s dalšími technologiemi informačního systému úřadu a možnost realizace komunikace s ostatními ISVS. Díky technologii CMS dochází ke zefektivnění průběhu publikačních procesů krajského úřadu a k minimalizaci nákladů na tyto procesy.

Vzhledem k tomu, že informační systém je přístupný z prostředí internetu i z interní počítačové sítě krajského úřadu a že ke své funkci využívá některé interní zdroje informačního systému úřadu, byla velká pozornost věnována zejména bezpečnosti systému a informací v něm uložených.

Hlavní přínosy technologie CMS: zajištění jednotného vzhledu webových stránek úřadu, poskytnutí prostoru a nástroje pro správu a publikaci třetím subjektům, přesun publikační činnosti směrem k odborům, integrace s aplikací Microsoft Word pro snadnou publikaci dokumentů, jednoduchá administrace [59].

⁸⁷ Před využitím služeb CMS provozoval Krajský úřad řadu internetových prezentací pro jednotlivé okruhy uživatelů, které byly realizovány jako statické HTML stránky. Publikace dokumentů byla prováděna centrálně pracovníky odboru informatiky. Protože objem publikovaných informací narůstal spolu s potřebou aktualizací, přestával tento proces vyhovovat požadavkům na něj kladeným.

⁸⁸ služby zajišťuje AutoCont CZ, a. s.

Informační systém Krajského úřadu Karlovarského kraje je převážně postaven na platformě MS Windows 2000, XP, 2003. Uživatelské stanice pracují na platformě MS Windows 2000 a MS Windows XP, používaným kancelářským systémem je MS Office 2000 a XP [42].

Přehled aplikačního software užívaného v rámci informačním systému Krajského úřadu Karlovarského kraje⁸⁹:

ISVS

AirSoft	Znečištění ovzduší
DB maj.správců silnic v GIS	Komunikace
Dotace	Dotace ŽP
Evidence dopravních agend	Evidence dopravních agend
Chemsoft	DB chemických látek
EIA	Vliv staveb na ŽP
ESPI	Evidence správních řízení ŽP
EVI	Evidence odpadů
EVPE	Editor vodoprávní evidence
ISOV	IS ochrany vod
Kevis	Krajský evidenční IS
KROS	Stavební práce a investice
Stavař	Stavební úřad
Normin	Stavební práce
LHK	Lesní hospodářství
Medis Alarm	DB nebezpečných látek
Myslivecké a rybářské průkazy	Evidence průkazů
OK dávky	Sociální dávky
IS Rodina	Náhradní rodinná péče
Psycho Soft System	Psychotesty
	Správa dat katastru nemovitostí
	- lesy
	Kulturní památky
	DB škol a školských zařízení
	Dotační IS
	Zpracování usnesení rady a zastupitelstva
	Stavební úřad
	Evidence podnikatelů
	Spisová služba
	Elektronická podatelna

Informační portály

Karlovarský kraj

Internetový portál

⁸⁹ informace o informačním systému Krajského úřadu Karlovarského kraje zveřejňované podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v platném znění

Hejtmanské listy	Karlovarského kraje
Dopravní zpravodajství	Internetové noviny
	informace z dopravy
	informace o území
Mapový server	Karlovarského kraje
Cestovní ruch	informace o cestovním ruchu
	informace o úřadech v
Občan a úřad	Karlovarském kraji
IPPC	životní prostředí
Vodní hospodářství a havárie	životní prostředí - voda
Povodňová ochrana	povodně
Krizové řízení	krizové řízení - neveřejný
	Elektronický portál územních
ePUSA	samospráv
	informační systém KÚ -
Intranetový portál	neveřejný
	informace pro zastupitele -
Zastupitelský portál	neveřejný
	pro příspěvkové organizace -
Informační portál PO	neveřejný
GIS	
Metainformační systém ESRI	ArcIMS web aplikace
Poskytování dat - extract server	ArcIMS web aplikace
Zastávky v Karlovarském kraji	pasportní GIS web aplikace
Dopravní zpravodajství - uzavírky	pasportní GIS web aplikace
Zimní zpravodajství silnice KK a ČR	pasportní GIS web aplikace
Územní plánování a územně plánovací dokumentace	pasportní GIS web aplikace
Krizové řízení - subjekty kritické infrastruktury	formulář. aplikace
Dojezdové vzdálenosti žáků škol KK	formulář. aplikace
TWIST - Vyhledávání adres UIR-ADR	Web aplikace
TWIST - Evidence nemovitostí	Web aplikace

Tabulka č. 1: Přehled aplikačního software IS Karlovarského kraje

[převzato z WWW, 2006]

Odbor informatiky Krajského úřadu Karlovarského kraje

Správu informačního systému Karlovarského kraje má na starost i Odbor informatiky, který je rozdělen do tří oddělení. Oddělení technologií a systémů zajišťuje činnost počítačové sítě úřadu, serverů včetně jejich operačních systémů, technologií intranetu, Internetu a aktivních prvků počítačové sítě. Zabezpečuje činnost pracovních stanic včetně jejich systémů a sdílených síťových zařízení, transparentní přístup uživatelů IS ke všem povoleným zdrojům IS. Mezi další aktivity patří spolupráce při tvorbě základních strategických dokumentů IS úřadu, zpracovávání kompletní dokumentace spravovaných částí informačního systému v

souladu s požadavky standardů ÚVIS a jiných daných předpisů. Oddělení technologií má na starost také nákup HW a systémových prostředků IS a zabezpečení přímé podpory a školení uživatelů IS [46].

Oddělení databází a programových aplikací zodpovídá za funkčnost databází a datových souborů, programových aplikací a aplikací internetu a intranetu a dbá na jejich zabezpečení. Zajišťuje realizaci zabezpečení a přístupových práv které jsou součástí programových systémů a aplikací, funkci elektronického podpisu a kryptografie, zabezpečuje instalaci, činnost a údržbu programového vybavení pracovních stanic uživatelů. K dalším úkolům patří řízení a koordinace činnosti svěřených částí programových systémů aplikační infrastruktury kraje a spolupráce při jejím návrhu [45]. Oddělení databází nakupuje SW a databázové prostředky a zabezpečuje proces údržby, update a upgrade software, reklamační řízení včetně následné přejímky a testovacího procesu, evidence a dokumentace.

Oddělení geografického informačního systému (GIS)⁹⁰ provádí správu programových aplikací, databázových systémů, dat a ostatních sdílených prostředků GIS a jejich aktualizaci. Spolupracuje při tvorbě informační strategie krajského úřadu a kraje se zaměřením na technologie a využívání GIS, koordinuje informační strategii GIS kraje na území regionu, s informačními strategiemi GIS ostatních krajů a ISVS. Oddělení GIS také podporuje uživatele IS krajského úřadu včetně zajišťování jejich školení a dalšího odborného růstu se zaměřením na GIS aplikace [47].

6. 3. Webový portál Krajského úřadu Karlovarského kraje

Krajský úřad Karlovarského kraje využívá pro tvorbu, instalaci a udržování svého webového portálu řešení založené na Microsoft Content Management Serveru 2002. Tato technologie umožnila úřadu splnit svou

⁹⁰ Geografický informační systém je organizovaný souhrn počítačové techniky, programového vybavení, geografických dat a zaměstnanců, který získává, ukládá, aktualizuje, analyzuje, přenáší a zobrazuje všechny druhy geograficky vztažených informací (patří sem i socioekonomické, demografické aj. informace). Geografické informace se skládají z grafických, textových atributů a relačních údajů [43].

informační povinnost a také dokázala plně rozvinout potenciál webového portálu jako nástroje k efektivní komunikaci s občany.

Webový portál na adrese <http://www.kr-karlovarsky.cz> dle mého názoru nabízí dostatečné množství informací jak pro občany, tak pro podnikatele i zástupce státní správy a samosprávy. Splňuje zákonnou povinnost a obsahuje povinné informace dle ISVS i úřední desku. Na základě nařízení vlády č. 304/2001 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, zveřejňuje Krajský úřad na stránkách adresu elektronické podatelny, která přijímá formáty datových zpráv od poštovních klientů firmy Microsoft, kódování češtiny v MS Windows, soubory ve formátu MS Word a MS Excel. Krajský úřad zatím nepoužívá kvalifikované certifikáty (zaručený elektronický podpis).

Návštěvník stránek se dozví vše potřebné o správě kraje a úřadu samotného, v nabídce jsou informace o nezávislých neziskových organizacích, příspěvkových organizacích, Evropské unii, obcích a mikroregionech. Zastoupena je také oblast krizových situací a povodňové ochrany. Kromě hlavního menu hierarchicky uspořádaného, je zde také nabídka tématických okruhů⁹¹, tématických webů⁹², informačních portálů⁹³. V horní pravé části webu, na viditelném místě, je umístěn vyhledávač (propojení se službou Google) a mapa webu.

Nevýhodou webových stránek kraje se mi jeví malé základní písmo a při prvním použití hlavního menu a rozbalovacích lišt obtížnější orientace při vyhledání požadované informace. Stránky jsou ale stále vylepšovány a nedostatky odstraňovány, také např. za pomoci organizace Blind Friendly, jejíž zástupci web pravidelně na přístupnost testují. Dle informací od správců webových stránek je písmo nastavitelné⁹⁴, diference mezi požadím a písmem je dostatečná a veškeré grafické prvky mají

⁹¹ správní řád, volby 2006, školství, cestovní ruch, podnikání apod.

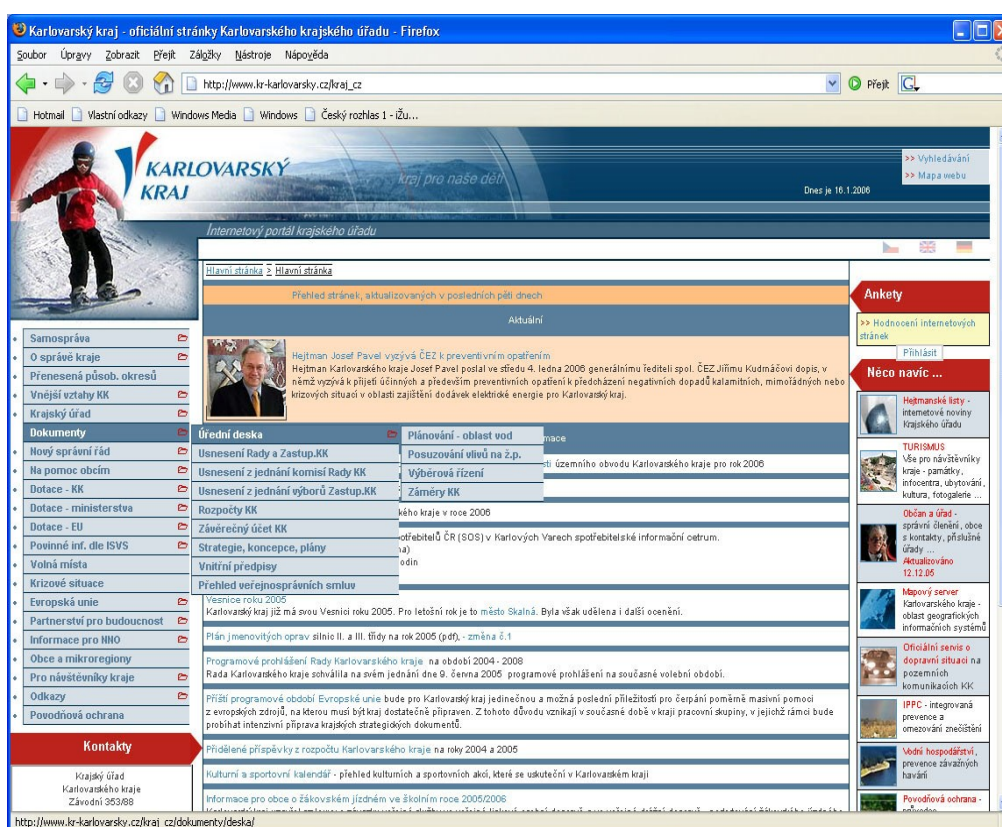
⁹² hejtmanské listy, turismus, občan a úřad, cykloportál aj.

⁹³ odkazy na portály ePUSA, portal.gov.cz, Asociaci krajů a portál RIS (Regionální informační servis)

⁹⁴ nastavitelnost písma je možná ovšem jen ve vlastnostech internetového prohlížeče

alternativní popisky. JavaScriptové menu, které není slabozrakým přístupné, je nahrazeno dvojím způsobem – navigací uvnitř stránek do podřízených kanálů a mapou webu. Zatím není zprovozněna hlasová mutace.

Na svém portálu poskytuje Krajský úřad služby také pro obce a příspěvkové organizace Karlovarského kraje, které doposud vlastní web neměly. Těmto subjektům zaměstnanci odboru založí projekt a vyškolí pro ně pracovníka, který je poté schopen sám a bez znalostí technologií na daném webu publikovat.

Obrázek č. 10: Homepage webového portálu Krajského úřadu [převzato z WWW, 2006]

Připojení k internetu

V roce 2005 se Karlovarský kraj zařadil na čtvrté místo v průměrném počtu přípojek vysokorychlostního internetu mezi všemi regiony České republiky. Lidé v Karlovarském kraji mají prostřednictvím

internetu stále větší potřebu získávat informace. Kromě ADSL připojení⁹⁵ se šíří i využití rychlého bezdrátového spojení.

Města chystají zřízení informačních kiosků, ze kterých by se lidé mohli bezplatně připojit k internetovým stránkám města a úřadů státní správy a samosprávy. Prostor s veřejným internetem si pořídí i větší nemocnice v kraji.

Krajský úřad využívá připojení přes Český Telecom, který byl vybrán jako vítěz ve výběrovém řízení na telefonní a datové služby v roce. Používán je optický okruh o kapacitě 4Mbps pro cca 400 uživatelů. Přes tuto linku Krajský úřad poskytuje zároveň přístup ke službám nabízeným prostřednictvím webových stránek úřadu a souvisejících odkazů⁹⁶. Některé služby jsou veřejné, některé jsou službou pro obce, zastupitelstva nebo příspěvkové organizace.

6. 4. Projekty informatizace kraje

V Karlovarském kraji bylo a je realizováno mnoho projektů, v rámci kterých je pořizována určitá výpočetní technika nebo jiné druhy informačních a komunikačních technologií. Nicméně tyto aktivity byly považovány za okrajové.

Projekt zaměřený přímo na informační a komunikační technologie většího rozsahu byl realizován pouze jeden, a to projekt **Informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje**, který byl připravován ve spolupráci s Krajskou knihovnou Karlovy Vary jako žadatelem o dotaci. Informace o tomto projektu bude uvedena v sedmé kapitole. Zmíním se proto pouze o projektu, který zjednodušuje výkaznictví příspěvkových organizací a kontroluje jejich provozní agendu.

⁹⁵ Český Telecom zaznamenal vloni v kraji nárůst počtu uživatelů ADSL o trojnásobek

⁹⁶ např. služby GIS

Projekt provozních agend příspěvkových organizací Karlovarského kraje

Pod názvem projektu se skrývá integrovaný informační systém, který díky moderním technologiím umožňuje efektivní řídicí a kontrolní činnosti Karlovarského kraje a současně zjednodušuje výkaznictví příspěvkových organizací, zlepšuje podmínky pro jejich vlastní práci a přenos informací a zvyšuje efektivitu práce Krajského úřadu.

V roce 2002 začal Karlovarský kraj přebírat a zřizovat příspěvkové organizace v oblasti školství, kultury, zdravotnictví a sociálních věcí⁹⁷ a kvůli vlastnímu řízení a kontrole těchto organizací bylo třeba zajistit moderní software, novodobé technologické prostředky výpočetní techniky a kvalitní personální zázemí krajského úřadu. Práce na vybudování jednotného integrovaného systému příspěvkových organizací a centrální databáze byly zahájeny v roce 2003 [71].

U všech příspěvkových organizací kraje tak došlo ke sjednocení programového vybavení v účetnictví, v evidenci došlých faktur, v pokladně, v evidenci majetku, v personalistice a mzdách. Centrální databáze, opírající se o údaje z jednotlivých organizací, umožňuje využívat řadu analytických nástrojů, které zlepšují přehled o úrovni hospodaření jednotlivých příspěvkových organizací [71].

Vlastní řešení systému provozních aplikací příspěvkových organizací Karlovarského kraje je založeno na programových produktech firmy Gordic (ekonomický systém) a firmy Unicos (personalistika a mzdy)⁹⁸. Data z příspěvkových organizací jsou v pravidelných intervalech zasílána přes internet na speciální sehrávací automat krajského úřadu, kde jsou ukládána do databáze systému Ginis a dále připravována na

⁹⁷seznam příspěvkových organizací je k dispozici na adrese: http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/krajskyurad/prispevkove/

⁹⁸ nainstalovány jsou agendy ekonomického systému: KDF (kniha došlých faktur), EMA (evidence majetku), KOF (kniha odeslaných faktur), SKL (sklad), KXF (elektronický styk s bankou), POK (pokladna)

jejich využití pro potřeby krajského úřadu prostřednictvím analytického software WinIdea [71].

Obrázek č. 11: Centrální databáze Krajského úřadu Karlovarského kraje
[zdroj: Rokůsek, 2005]

7. Informatizace v Krajské knihovně Karlovy Vary

Postavení krajské knihovny v systému knihoven vymezuje zákon č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování knihovnických a informačních služeb. Krajská knihovna je součástí systému knihoven vykonávající koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti [67]. Plní funkci základní knihovny pro Karlovy Vary, koordinuje plnění regionálních funkcí

vybraných základních knihoven v kraji, plní úlohy konzultačního střediska⁹⁹, organizuje vzdělávací akce pro pracovníky knihoven a informačních pracovišť a zajišťuje meziknihovní výpůjční služby.

Na základě zákona o knihovnách poskytuje Krajská knihovna Karlovy Vary také knihovnické, informační a vzdělávací služby občanům, institucím i orgánům samosprávy, shromažďuje, zpracovává, uchovává a zpřístupňuje informační fond¹⁰⁰ a trvale udržuje knihovní fond získaný povinným výtiskem.

7. 1. Projekty na podporu informatizace knihoven Karlovarského kraje

Od svého vzniku v roce 2002 uspěla Krajská knihovna v několika grantových řízeních, souvisejících s rozvojem informačních technologií a celoživotním vzděláváním. Nejvýznamnější dotace byly získány z programu VISK Ministerstva kultury ČR a z fondů Evropské unie, největším úspěchem se stalo samotné vybudování nové Krajské knihovny, které bylo realizováno díky úspěšnému projektu „Krajská knihovna – multifunkční informační centrum regionu“ v rámci Společného regionálního operačního programu.

Projekt „Krajská knihovna – multifunkční informační centrum regionu“

Cílem projektu bylo vybudování krajského multifunkčního centra informačních služeb a vzdělávání. Znamenalo to zajistit prostory, vybavení a fondy jak pro klasické knihovnické služby, tak pro informační služby založené na využití moderních informačních technologiích [84].

⁹⁹ k ediční a bibliografické činnosti knihoven, řešení odborných otázek rozvoje a činnosti systému knihovnických služeb a k racionalizaci pracovních procesů v oboru

¹⁰⁰ včetně speciálních dokumentů a elektronických zdrojů

Jak již bylo výše zmíněno, rozhodlo vedení Karlovarského kraje roku 2002 o rekonstrukci objektu bývalé vojenské jídelny¹⁰¹ na Krajskou knihovnu a bylo nutné získat prostředky na rekonstrukci budovy a zajištění základního vnitřního vybavení. V rámci realizace se také předpokládala výstavba parkovišť, úprava okolí objektu a komunikační propojení se stávajícími budovami krajského úřadu.

V rámci strukturálních fondů Evropské studie, konkrétně jako součást programu **Společný regionální operační program**¹⁰², byl roku 2004 podán projekt **Krajská knihovna – multifunkční informační centrum regionu**. Předkladatelem projektu byl Karlovarský kraj, partnery projektu se stali Krajská knihovna Karlovy Vary, Tyflocentrum Karlovy Vary, Úřad práce Karlovy Vary a městské knihovny v Sokolově a Chebu [84].

Projekt byl vypracován v souladu s Programem rozvoje Karlovarského kraje, kulturní politikou a dlouhodobým záměrem vzdělávání a výchovně vzdělávací soustavy Karlovarského kraje. Navázaly na něj projekty **Informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje** a **Studie provozních nákladů**.

Celkově uznatelné náklady celého projektu činily 84,4 mil. korun, ze strukturálních fondů Karlovarský kraj obdržel 67,5 mil. korun, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR přispělo částkou 6,7 mil. korun a Karlovarský kraj přidělil projektu dotaci ve výši 10,1 mil. korun. Rozpočet projektu se vyšplhal na částku 89,5 mil. korun. Výsledkem projektu je nová budova Krajské knihovny, jejíž provoz byl zahájen v prosinci roku 2005.

Projekt „Informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje“

¹⁰¹ vlastníkem objektu je Karlovarský kraj

¹⁰² SRP, priorita 3. Rozvoj lidských zdrojů, opatření 3. 1. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech

Krajská knihovna využila další možnosti čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU a zpracovala a podala v roce 2004 projekt Informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje¹⁰³, který svým rozsahem pokrývá celý Karlovarský kraj. Jeho cílem se stala internetizace knihoven jako snaha o vyrovnání šancí všech obyvatel regionu z hlediska možnosti přístupu k informačním zdrojům. Hlavním úkolem bylo vybavit Krajskou knihovnu odpovídajícími ICT, aby mohla sloužit jako multifunkční informační centrum pro celý Karlovarský kraj a vybavit veřejné knihovny kraje evidované u Ministerstva kultury ČR, které nemají internet přístupný veřejnosti, výpočetní technikou¹⁰⁴ a následně tyto obce zapojit do Projektu internetizace knihoven. Partnery se staly obce a města Karlovarského kraje¹⁰⁵ [3].

Projekt Informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje byl vypracován v souladu s Programem rozvoje Karlovarského kraje, Programem rozvoje cestovního ruchu v Karlovarském kraji, Konceptí veřejných knihovnických a informačních služeb v Karlovarském kraji a Národním rozvojovým plánem.

Rozpočet projektu činil 9,7 mil. korun, ukončen byl v prosinci roku 2005. Navazuje na něj Projekt internetizace knihoven. Obce, které nemají knihovnu zatím připojenou k internetu, mohou prostřednictvím Krajské knihovny požádat Ministerstvo informatiky ČR o bezplatné připojení a zároveň o úhradu nákladů na provoz veřejného internetu po dobu 36 měsíců.

Národní program počítačové gramotnosti

¹⁰³ součástí SROP, priorita 2. Regionální rozvoj infrastruktury, opatření 2.2. Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech, žádost podána v roce 2004

¹⁰⁴ počítače, softwarové vybavení, multifunkční zařízení – tiskárna, kopírka

¹⁰⁵ Albeřice, Bochov, Březová, Citice, Dasnice, Josefov, Krásno, Kynšperk n. Ohří, Lipová, Mnichov, Nejde, Nové Hamry, Prameny, Mnichov – Rájov, Rovná, Svatava, Šemnice, Teplá, Trstěnice, Prvina, Valy, Verušičky, Vojtanov, Vřesová, Zádub, Žlutice, Kaceřov, Luby, Hazlov, Lázně, Kynžvart, Skalná, Aš, Františkovy Lázně, Habartov, Chodov, Kraslice, Loket, Nové Sedlo, Ostrov, Rotava, Toužim, Bukovany, Dolní Rychnov, Křižovatka, Libá, Cheb, Sokolov

Projekt je zaměřen na podporu vzdělávání obyvatel v oblasti počítačové gramotnosti. Krajská knihovna Karlovy Vary provozuje Vzdělávací centrum, které umožňuje všem obyvatelům Karlovarska doplnění znalostí a dovedností v oblasti počítačové gramotnosti. Obdržená dotace byla použita na úhradu nákladů, vzniklých při provozování těchto počítačových kursů. Projekt pokračuje i nadále pod patronátem firmy Computer Help, s. r. o.

Projekty programu VISK Ministerstva kultury ČR

V letech 2002 až 2005 získala Krajská knihovna dotace od Ministerstva kultury ČR v rámci programu VISK. Jednalo se o projekty „Vzdělávání knihovníků Karlovarského kraje“ v letech 2005 - 2002 (program VISK 2, školení základních znalostí v ICT dle standardů ECDL), „Automatizovaný knihovní systém“ v roce 2004 (program VISK 3, zakoupení knihovního systému ALEPH 500), „Veřejný internet“ v roce 2004 (program VISK 3, připojení městských poboček k internetu), „Údržba a správa lokální báze autorit“ v roce 2003 (podprogram č.9), „Oprava přístupových rejstříků lokálních bibliografických bází“ v roce 2002 (podprogram č.9).

Projekty programu Knihovna 21. století Ministerstva kultury ČR

Krajská knihovna se také účastnila grantových řízení v rámci programu Knihovna 21. století, v nichž uspěla hned několikrát¹⁰⁶: v roce 2004 projektem „Knihovnické služby pro handicapované občany“ (pořízení moderního software pro poskytování kvalitnějších knihovnických a informačních služeb handicapovaným občanům v městské pobočce Tuhnice), roku 2003 získala knihovna dotaci na projekt „Učíme se hrou“

¹⁰⁶ vybrány jsou projekty související s informatizací

(pořízení speciálního software pro handicapované děti v městské pobočce Tuhnice) a v roce 2002 uspěla se svým projektem městská pobočka Drahovice – „Rozvoj čtenářství se zaměřením na dyslektiky“ (pořízení speciálního software pro handicapované děti).

Ostatní projekty

V letech 2002 a 2003 se Krajská knihovna Karlovy Vary zapojila také do přeshraniční spolupráce a zúčastnila se dvou projektů se zahraničními partnery. Úspěšný byl projekt **Spolupráce a rozvoj služeb veřejných knihoven v Euroregiu Egrensis**, který byl vytvořen jako součást programu PHARE CBC. Soustředil se na vznik a rozvoj přeshraniční česko-německé spolupráce v rámci oblasti Euroregia Egrensis, na výměnu zkušeností, rozšíření služeb pro zahraniční čtenáře a také na společné zlepšení kulturního a vzdělávacího rozvoje v dané oblasti.

Projekt Mobility, jenž byl součástí programu Národní agentury Leonardo da Vinci, byl zaměřen na získání zkušeností se systémy odborného vzdělávání v zemích EU, s inovačními metodami a postupy v odborném vzdělávání knihovníků, specialistů a manažerů lidských zdrojů, především v oblasti počítačové gramotnosti.

Koncepce rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami v Karlovarském kraji: Období 2004 - 2008

Roku 2003 byla pracovníky Krajské knihovny Karlovy Vary zpracována Koncepce rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS) knihoven, která se snaží obsáhnout širokou oblast činností knihoven, které umožňují realizaci práva všech občanů na rovný přístup k informacím. Byla zpracována na základě analýzy demografické a hospodářské situace v Karlovarském kraji a rozboru stavu knihovnictví v jednotlivých regionech tohoto kraje a je nástrojem plánování, koordinace, spolupráce a určení způsobu financování VKIS knihoven v rámci Karlovarského kraje [73].

Koncepce vychází z hlavních priorit Programu rozvoje Karlovarského kraje a obsahuje zejména rozbor informačních potřeb uživatelů knihovnických služeb v Karlovarském kraji, analýzu stavu VKIS a úkoly a priority pro optimální řešení regionálního rozvoje VKIS. V rámci koncepce jsou sledovány priority: informační gramotnost¹⁰⁷, informatizovaná demokracie¹⁰⁸, rozvoj informačních systémů veřejné správy¹⁰⁹ a komunikační infrastruktura¹¹⁰.

Koncepce byla vypracována v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury ČR k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území ČR. Poskytování VKIS je upraveno zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb [5].

7. 2. Krajský knihovnický systém

Krajský systém veřejných knihoven usiluje o kvalitní knihovnické a informační služby, které reagují na potřeby obyvatel, lázeňských hostů a návštěvníků regionu a dalších zájemců o Karlovarský kraj [73].

Tento systém veřejných knihoven tvoří Krajská knihovna jako garant výkonu regionálních funkcí, základní knihovny, knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí¹¹¹, kooperační vazby mezi těmito knihovnami a také spolupráce se specializovanými knihovnami¹¹². Ve třech okresech

¹⁰⁷ dosažení informační gramotnosti všech občanů jako nezbytného předpokladu pro rozvoj a uplatnění osobnosti v 21. století

¹⁰⁸ realizace práva občana na přímý přístup k informacím

¹⁰⁹ prostřednictvím informačních technologií zlepšit služby poskytované občanům veřejnou správou

¹¹⁰ vybudování komunikační infrastruktury jako podstatného předpokladu rozvoje informační společnosti

¹¹¹ největší knihovny v bývalých okresech, na které je krajskou knihovnou přenesen výkon regionálních funkcí v daném okrese

¹¹² školní knihovny, knihovny při archivech, muzeích, galeriích, lékařské, zámecké a klášterní knihovny

regionu poskytuje veřejné knihovnické služby celkem 127 veřejných knihoven¹¹³ [73].

Relevantní okolí krajského systému knihoven tvoří orgány státní správy, orgány kraje a obcí, provozovatelé a zřizovatelé základních knihoven, Národní knihovna ČR, krajské knihovny v ostatních krajích ČR, specializované knihovny v ČR, veřejnost a uživatelé knihoven.

7. 3. Krajská knihovna Karlovy Vary

Krajská knihovna Karlovy Vary vznikla v roce 2002 transformací z někdejší Okresní knihovny. Proti krajským knihovnám v původních krajích tak donedávna trpěla nedostatečnou kapacitou prostor knihovního fondu a počtem zaměstnanců, zcela chyběly prostory pro uložení povinného výtisku periodik a regionální literatury. Omezené prostory neumožňovaly volný výběr větší části fondu, což komplikovalo organizaci provozu. Velkým problémem byl omezený přístup osobám s různými typy zdravotních handicapů [84].

Z tohoto důvodu bylo nutné vybudovat nové prostory odpovídající moderní informační a knihovnické instituci, otevřené všem občanům a návštěvníkům kraje a rozsahem a kvalitou činnosti srovnatelnými s ostatními krajskými knihovnami v ČR.

V roce 2002 rozhodlo vedení Karlovarského kraje o rekonstrukci objektu bývalé vojenské jídelny na Krajskou knihovnu, v lednu 2003 byla zpracována architektonická studie¹¹⁴ a v květnu téhož roku studie proveditelnosti¹¹⁵. Projektová dokumentace byla vypracována v únoru 2004¹¹⁶, o rok později v lednu byla zahájena stavební rekonstrukce

¹¹³ 1 krajská knihovna, 2 základní knihovny pověřené výkonem RF, 28 základních knihoven městských nebo místních knihoven s profesionálním knihovníkem, 96 základních (místních, obecních) knihoven s dobrovolným knihovníkem

¹¹⁴ Markant, Mariánské Lázně

¹¹⁵ INVESTON, Karlovy Vary; vypracování studie bylo hrazeno z prostředků EU – programu PHARE CBC

¹¹⁶ B.P.O. Ostrov, spol. s r.o.

objektu¹¹⁷. Samotná činnost Krajské knihovny byla zahájena v prosinci 2005 [84].

Stavba knihovny byla financována z převážné části ze Strukturálních fondů EU (programu SROP) na základě vypracovaného projektu „Krajská knihovna – multifunkční informační centrum regionu“.

7. 3. 1. Popis budovy

Budova krajské knihovny sestává ze dvou podlaží. Rozloha plochy bez technického podlaží činí 4 000 m². V přízemí se nachází centrální pult, společenský sál, počítačová učebna, A-klub, oddělení pro nevidomé, informační středisko, kavárna, šatny, sociální zařízení a služební prostory. V prvním patře budovy nalezneme půjčovnu pro dospělé, studovnu, balneologickou knihovnu, dětské oddělení, sklady a další služební prostory. Knihovna disponuje také parkovacími místy.

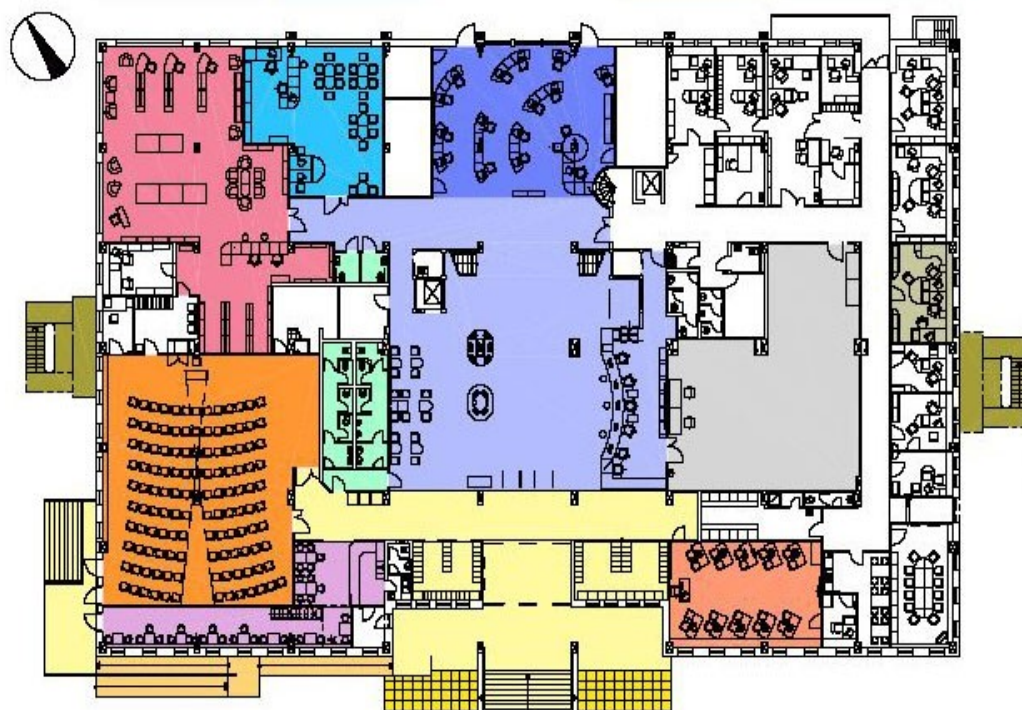
Pro handicapované osoby má knihovna vyhrazená místa k parkování, signální majáček navigující nevidomé do knihovny hlasem, nájezdovou rampu u hlavního vchodu, celá budova je bezbariérová¹¹⁸. Ve společenském sále je instalována indukční smyčka pro neslyšící.

Výhodou objektu je dosažitelnost z hlediska celokrajského využití, dobrá dopravní obslužnost a vyhovující kapacita objektu, nevýhodu někteří uživatelé mohou vidět v umístění v okrajové části města [84].

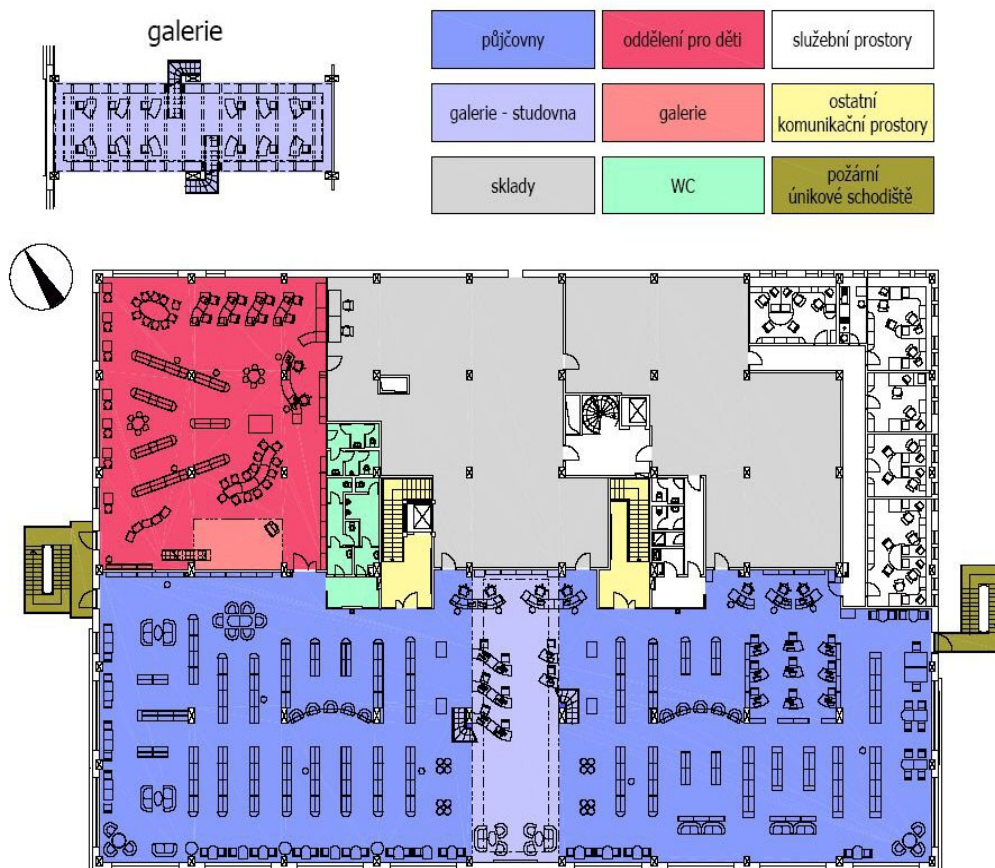
¹¹⁷ generální dodavatel firma TIMA, spol. s.r.o.

¹¹⁸ toalety pro invalidní návštěvníky, výtah, automatické otevírání vstupních dveří, přístupné stoly, počítačové stanice a veřejné obslužné pulty,

centrální hala	společenský sál	A - klub	sluneční lázeň	služební prostory
informační středisko internet	počítačová učebna	služby knihovnám	nájezdová rampa pro imobilní	požární únikové schodiště
oddělení pro handicapované	kavárna	sklady	šatny a ostatní komunikační prostory	WC

Obrázek č. 12: Plán budovy Krajské knihovny – přízemí
[zdroj: Krajská knihovna Karlovy Vary, 2006]

Obrázek č. 13: Plán budovy krajské knihovny – 1. patro
[zdroj: Krajská knihovna Karlovy Vary, 2006]

7. 3. 2. Služby knihovny

Své služby Krajská knihovna Karlovy Vary poskytuje prostřednictvím jednotlivých oddělení v centrální budově a deseti městských pobočkách¹¹⁹. Prostory jsou vybaveny tak, aby umožňovaly klasické knihovnické služby, ale také informační služby založené na využití moderních informačních technologií.

Provozní doba krajské knihovny byla po přesídlení do nové budovy rozšířena ku prospěchu návštěvníkům, otevřeno je od pondělí do soboty v rozmezí 10 – 19 hodin. Odbavování výpůjček (s výjimkou hudebních nosičů), platby a registrace čtenářů probíhá u centrálního pultu knihovny, nacházejícího se v přízemí, další služby jsou zajištěny jednotlivými

¹¹⁹ pobočky Krajské knihovny: Lidická, I. P. Pavlova, Čankovská, Drahovice, Vzdělávací centrum, Růžový Vrch, Stará Role, Tuhnice, Doubí a Vyhlička

odděleními. Krajská knihovna zaměstnává 72 pracovníků, z čehož 15 je zaměstnáno na pobočkách.

Vzdělávací centrum a počítačová učebna

Roku 2001 vzniklo v rámci dotace Ministerstva kultury ČR Vzdelávací centrum Krajské knihovny Karlovy Vary¹²⁰, jeho cílem bylo zajištění odborného vzdělávání knihovníků v kraji. V roce 2003 centrum získalo akreditaci pro Testovací středisko ECDL¹²¹, čímž se otevřelo veřejnosti a byly zahájeny počítačové kurzy pro veřejnost. Dalším úspěchem je akreditace Ministerstva školství ČR pro školení zaměstnanců školství.

V roce 2004 obdrželo centrum dotaci Ministerstva informatiky ČR na pořádání výukových kurzů pro veřejnost v rámci Národního programu počítačové gramotnosti, program je realizován za spolupráce s firmou Computer Help¹²². Kurzy počítačové gramotnosti jsou zaměřeny na úplné začátečníky, roku 2005 byly rozšířeny o kurzy k Portálu veřejné správy¹²³ [60].

Vzdělávací centrum v roce 2005 s úspěchem zahájilo také školení a testování zaměstnanců karlovarských podniků a organizací. Pro zaměstnance knihoven nabízí centrum školení v rámci projektu VISK2 „Mimoškolní vzdělávání knihovníků“, jehož součástí jsou kurzy jednotlivých modulů ECDL. Konají se zde také odborná školení ke knihovnímu systému ALEPH.

V prosinci 2005 byla otevřena nová budova Krajské knihovny Karlovy Vary Vzdelávací centrum se tak rozšířilo o další počítačovou

¹²⁰ městská pobočka Krajské knihovny Karlovy Vary - Drahovice

¹²¹ European Computer Driving Licence; 16ti hodinové kurzy přípravy pro absolvování ECDL testování a získání mezinárodního certifikátu počítačové gramotnosti ECDL

¹²² realizátor kurzů NPPG; Krajská knihovna obdržela na tento program dotaci pouze v roce 2004, proto navázala s firmou Computer Help spoluprací

¹²³ kurz „Sám sobě úředníkem“ je určen pro absolventy kurzů NPPG, kteří si vyzkouší používat Portál veřejné správy, vyhledávat v zákonech, úřadech a životních situacích, seznámí se s využitím elektronického podpisu

učebnu. Počítačová učebna Krajské knihovny je vybavena 11 počítačovými stanicemi¹²⁴, interaktivní tabulí SmartBoard, vizualizérem, dataprojektorem, kombinovaným VHS/DVD přehrávačem a tiskárnou. Vzdělávací centrum městské pobočky Krajské knihovny v Karlových Varech – Drahovicích je vybaveno také 11 počítačovými stanicemi¹²⁵, datovým projektorem, zpětným projektorem, promítacím plátnem a tiskárnou.

Oddělení pro nevidomé

Oddělení pro nevidomé, resp. pro znevýhodněné občany, se nachází v přízemí budovy. Při registraci nevidomého čtenáře je nutné předložit potvrzení očního lékaře, průkaz ZTP nebo doporučení SONSu. Krajská knihovna spolupracuje s Tyfloservisem a TyfloCentrem, jehož pracovník dochází do oddělení pro nevidomé každý čtvrtek a seznamuje návštěvníky s prací na počítači a Internetu.

Knihovna odebírá časopisy pro handicapované občany, z nichž některé jsou ve zvukové podobě. K dispozici znevýhodněným občanům jsou také nahrávky knih mnoha žánrů na magnetofonových kazetách a CD, alternativní formáty dokumentů¹²⁶.

Oddělení pro nevidomé poskytuje uživatelům speciální zařízení na převod tištěných dokumentů na obrazovku počítače doprovázené hlasem OutSpoken, program na zvětšení textu ZoomText¹²⁷. Počítače jsou vybaveny 19 palcovými obrazovkami, k jednomu počítači je možné připojit speciální klávesnici s velkoplošnými tlačítky a speciální myš. V nabídce

¹²⁴ HP Compaq - Intel Pentium 4 (3.0 GHz); HDD 160 GB, RAM 512 MB, DVD R/W, LCD monitor Compaq 19", software Windows XP Professional + MS Office 2003 Professional

¹²⁵ Compaq Presario D 300 - Intel Celeron (800 MHz), HDD 20 GB, RAM 256 MB, LCD Monitor 15" Compaq TFT 5015, software Windows XP Professional, MS Office XP

¹²⁶ dokumenty v Braillově písmu

¹²⁷ software Recognita Plus 5.0 převede prostřednictvím skeneru jakýkoliv tištěný materiál na obrazovku počítače, tam se programem Zoom Text zvětší písmo a hlasový výstup Out Spoken přečte nahlas.

oddělení jsou také programy a výukové CD-ROMy pro mentálně postižené občany, dyslektiky, dysgrafieky a dyskalkuliky¹²⁸.

Znevýhodnění uživatelé knihovnických služeb, kteří nemají možnost navštívit budovu knihovny, mohou využít virtuálního přístupu do knihovny pomocí webových stránek. Nevidomým je uzpůsobena webová stránka Oddělení pro nevidomé, obsahující hlasovou mutaci s nabídkou služeb.

Informační centrum

Informační centrum poskytuje komplexní informace o všech službách souvisejících s kulturou a cestovním ruchem¹²⁹ v rámci regionu. Při zajišťování informací využívá fondu regionálního oddělení, elektronických databází a zdrojů a spolupracuje na základě smluv s Krajským úřadem, Magistrátem města Karlovy Vary, kulturními a ubytovacími subjekty. Informační centrum nabízí možnost bezdrátového připojení k internetu, k dispozici uživatelům je devět počítačových stanic.

Oblasti poskytovaných služeb: demograficko-společenské a ekonomické informace, informace o kraji a státní správě, o místní i mezinárodní dopravě, hospodářské informace, informace o krizových situacích, vzdělávání, službách, médiích, služby pro handicapované, služby pro mládež a seniory, informace o Evropské unii¹³⁰, Euroregionu Egrensis a neziskových organizacích v kraji. Novinkou jsou také informace pro uchazeče o zaměstnání.

Společenský sál

Kapacita společenského sálu je 150 míst k sezení, v případě potřeby je možno místnost oddělit pohyblivou stěnou na dva prostory. Stejně jako v celé budově knihovny je přístup do sálu bezbariérový.

¹²⁸ např. logopedický program Mentio pro cvičení řeči, paměti, logického myšlení

¹²⁹ turistické, kulturní a „všeobecné“ informace (lázeňství, ubytovací a stravovací možnosti, doprava, obchodní síť, sport apod.)

¹³⁰ informační středisko pro EU podporované Úřadem vlády

Technické vybavení sálu je jedno z nejlepších v Karlových Varech. Při konání konferencí a seminářů je k dispozici uživatelům sálu ozvučovací systém, bezdrátové mikrofony, Smart Sympodium¹³¹, diaprojektor, kombinovaný VHS/DVD přehrávač, bezdrátový IR tlumočnický systém, dva datové konferenční projektory Panasonic, vizualizér¹³².

Společenský sál je využíván v dopoledním a odpoledním programu pro všechny druhy škol¹³³ a veřejnost¹³⁴, možný je také pronájem sálu pro komerční využití. Konají se zde různé semináře a konference, pořádané Krajskou knihovnou Karlovy Vary nebo Krajským úřadem. Krajská knihovna si klade za cíl pořádat ve společenském sále informační, výchovné a vzdělávací pořady pro veřejnost z různých oblastí a oborů. Konání jednotlivých akcí se odvíjí dle finančních možností - získaných dotací, grantů nebo darů.

Půjčovna pro dospělé a studovna

Nejrozsáhlejší oddělení knihovny poskytuje návštěvníkům tyto služby: půjčování knih, periodik a regionálních dokumentů, meziknihovní výpůjční službu, přístup k širokopásmovému internetu, vyhledávání dokumentů v elektronických katalozích¹³⁵ a databázích¹³⁶, online služby dostupné přes webový portál knihovny, přístup k informacím o Evropské unii, o výsledcích jednání místních zastupitelstev a neziskových

¹³¹ dotykem ovládaný TFT panel, který v sobě spojuje prezentační a ovládací funkce pro AV techniku konferenčních a přednáškových prostor

¹³² moderní řešení dřívějších zrcadlových projektorů pro promítání neprůhledných papírových předloh, je schopen snímat potitštěný papír i trojrozměrné předměty; zachycený obraz je přenesen pomocí datového projektoru na projekční plátno

¹³³ na některé akce pro SŠ a SOU obdržela knihovna dotaci z Krajského úřadu Karlovy Vary, odboru kultury

¹³⁴ např. spolupráce s Planetou neslyšících, psychology, ochránci přírody apod.

¹³⁵ kromě katalogů přístupných online je k dispozici také prezenční využití katalogu OCLC

¹³⁶ Tam-tam, ČTK (Česká tisková kancelář), ASPI (Automatizovaný systém právních informací), EBSCO

organizacích. V nabídce knihovny jsou také referenční¹³⁷ a rešeršní¹³⁸ služby, průběžné svodky z celostátních a regionálních deníků dle profilu zadaného uživatelem a další doplňkové služby¹³⁹.

Oddělení pro děti

Dopolední akce pro základní školy zahrnují literární besedy, informační besedy obsahující vyhledávání v elektronickém katalogu a informace o využívání služeb knihovny, k dispozici je několik počítačových stanic s přístupem k internetu a naučné i zábavné CD-ROMy. Odpolední volnočasové aktivity jsou zaměřené zejména na rozvoj čtenářství, vyhledávání na internetu (dětští uživatelé přístup k internetu na 30 minut zdarma) a výtvarné dílny.

Prostřednictvím služeb dětského oddělení se vytváří vzdělávací prostředí pro stimulaci a podporu dovedností celoživotního čtení, učení a dovedností v práci s informačními technologiemi.

A-klub

V A-klubu, neboli hudebním oddělení knihovny, si mohou návštěvníci vypůjčit knihy a periodika s hudební tematikou, hudební učebnice, audiovizuální média a počítačovou literaturu. Získají zde informace z oblasti hudebních dokumentů a hudby a přístup do elektronických katalogů a databází, podobně jako v dalších odděleních knihovny. Službami specifickou pro A-klub jsou také internetový průvodce hudebními servery¹⁴⁰, meziknihovní výpůjční služba v oblasti hudby, možnost poslechu hudby do sluchátek, možnost komponování na

¹³⁷ konzultační a poradenské služby poskytující informace pro uživatele knihovny a odbornou veřejnost, tj. informace o katalozích, knihovních fondech, bibliografické informace

¹³⁸ vyhledávání literatury podle uživatelem zadané tematiky, oblast práva (legislativní databáze ASPI), sociálních a humanitních věd, obchodu, medicíny, aplikovaných přírodních věd, výpočetní a telekomunikační techniky (plné texty, průběžné nebo jednorázové rešerše)

¹³⁹ skenování, kopírování, digitalizace dokumentů

¹⁴⁰ http://www.knihovna.kvary.cz/Portal/Deti/webdeti_soubory/Webadr/hudbA.htm

elektronickém pianu. Pro trávení volného času byly do oddělení umístěny stolní hry a pracovní počítačová stanice s přístupem k internetu.

Balneologická knihovna

Oddělení poskytuje kromě půjčování balneologické literatury také referenční a rešeršní služby z oblasti balneologie, pedagogiky a psychologie, ve fondu se nacházejí svazky spisů o jednotlivých lázních a lázeňství obecně, cizojazyčná literatura a archivní fond z 18. a 19. století.

Oddělení regionálních služeb

Oddělení regionálních služeb plní regionální funkce v Karlovarském kraji. Tyto služby¹⁴¹ jsou určeny všem profesionálním i neprofesionálním knihovnám v okresech Cheb, Karlovy Vary a Sokolov. Součástí oddělení je také Středisko regionálních služeb v Karlových Varech, vzniklé roku 2004 sloučením dislokovaných pracovišť Krajské knihovny Karlovy Vary – střediskových knihoven tohoto okresu.

Oddělení knihovních fondů

Oddělení knihovních fondů zajišťuje akvizici a katalogizaci knižních dokumentů pro knihovny ve městě Karlovy Vary a pro knihovny okresu. Pro knihovny v celém Karlovarském kraji působí jako odborné, metodické a konzultační pracoviště.

¹⁴¹ poradenská a konzultační činnost, statistická činnost, koordinace v oblasti tvorby výměnných fondů a nákupu a zpracování fondů pořízených z prostředků obcí a jejich distribuce, pomoc při revizích a aktualizaci knihovních fondů aj.

7. 3. 3. Webový portál Krajské knihovny Karlovy Vary

Krajská knihovna se prezentuje a umožňuje využití svých služeb také prostřednictvím webového portálu na adrese <http://www.knihovna.kvary.cz/>. Zde se mohou zájemci dozvědět vše o provozu knihovny, jednotlivých odděleních a pobočkách, o partnerských organizacích knihovny a mezinárodní spolupráci. K nahlédnutí je přehled získaných dotací, výroční zprávy, koncepce a plány činnosti knihovny. Na stránkách jsou umístěny také užitečné adresy z oblasti veřejné správy, informací o regionu, Evropské unii apod.

Pro návštěvníky webu je užitečné využití online služeb. Čtenář, zaregistrovaný v knihovně, se může po přihlášení do svého konta informovat o stavu výpůjček, rezervovat tituly, využít meziknihovní výpůjční služby, prodlužovat výpůjčky. Uživatelé webu mohou online vyhledávat informace v katalogu Krajské knihovny¹⁴², souborných katalozích¹⁴³ a v databázích¹⁴⁴. Využít mohou referenčních či rešeršních služeb nebo výstřižkové služby¹⁴⁵. Knihovna je také zapojena do služby českých knihoven „Ptejte se knihovny“, kdy knihovníci prostřednictvím e-mailu odpovídají na otázky uživatelů¹⁴⁶. Pro dětské uživatele připravila knihovna speciální portál MUDRC pro každého.

Dle mého názoru mezi nevýhody webového portálu knihovny patří nedořešená nejednotná grafika, nepřehlednost v některých odkazech, malé písmo a neaktuálnost některých informací. Myslím si, že by Krajská knihovna měla disponovat reprezentativnější úpravou webových stránek. Mezi klady bych zařadila online služby, dostupnost informací o provozu a aktivitách knihovny, jazykovou mutaci stránek v němčině a angličtině, mapu webu, a infostránku pro handicapované občany.

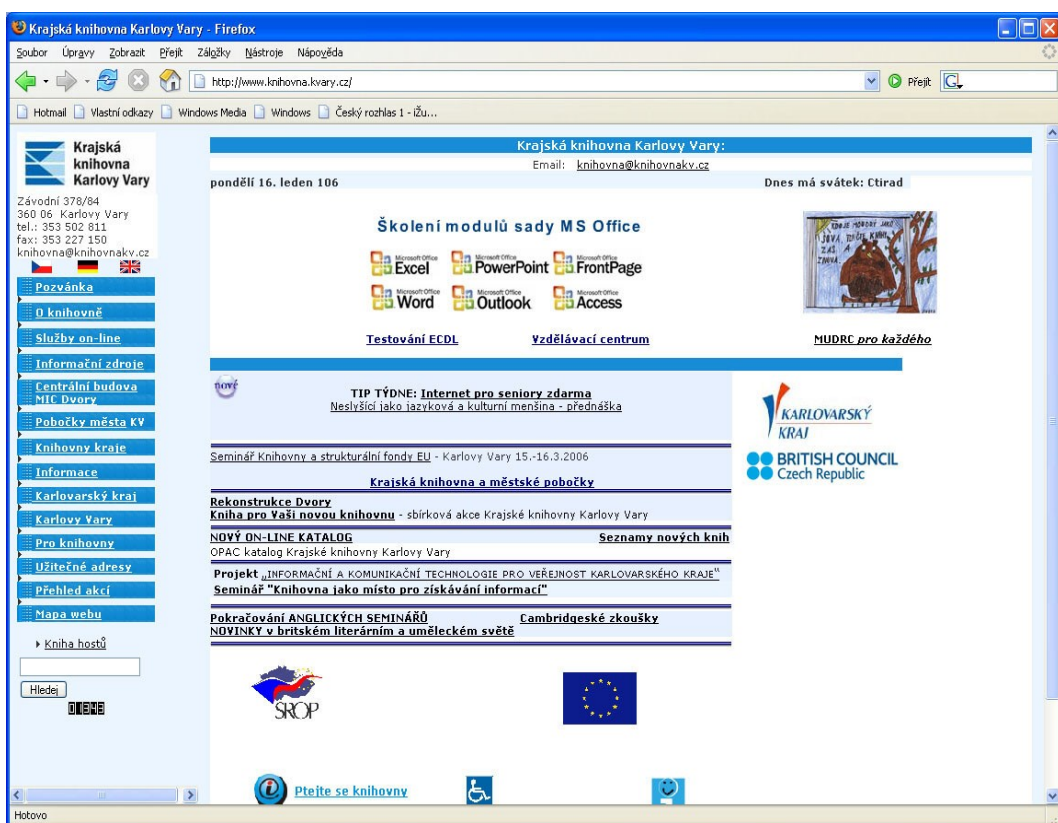
¹⁴² katalog Krajské knihovny v systému ALEPH je rozdělen na soupis všech dokumentů, soupis periodik, seznam CD a seznam nových knih

¹⁴³ SKAT, JIB, CASLIN, Virtuální polytechnická knihovna

¹⁴⁴ Tam-tam firmy Anopress, plnotextová databáze článků z českých novin, časopisů a publikací, EBSCO (plnotextová databáze článků z periodik a novin, oblast sociálních a humanitních věd),

¹⁴⁵ monitoring tisku, neboli sledování rozsáhlého spektra titulů novin a časopisů v mediální databázi firmy Anopress, zájemce obdrží každý den aktuální výběr článků e-mailem

¹⁴⁶ <http://www.ptejteseknihovny.cz/>

Obrázek č. 14: Homepage webového portálu Krajské knihovny [převzato z WWW, 2006]

Prosinec	3730
Listopad	2877
Říjen	2769
Září	2272
Srpen	1839
Červenec	1644
Červen	2257
Květen	2579
Duben	2547
Březen	2711
Únor	2338
Leden	2502
Celkem přístupů	30065

Tabulka č. 2: Počet přístupů na webové stránky Krajské knihovny Karlovy Vary za rok 2005 [zdroj: Krajská knihovna, 2006]

7. 3. 4. Technické a softwarové vybavení

Pro hardwarové a softwarové vybavení nové Krajské knihovny ve Dvorech byly použity finanční prostředky získané pomocí projektu „Informační a komunikační technologie pro veřejnost karlovarského kraje“, prostředky byly využity také pro regionální knihovny v Karlovarském kraji .

V nové budově tak byla provedena modernizace hardwaru a softwaru pro veřejnost pro komfortnější používání. Veškeré počítačové sestavy obsahují 19 palcový LCD monitor a minitower s výkonnou konfigurací¹⁴⁷. Topologie sítě je v rámci systému Active Directory navržena tak, aby bylo možné centrálně spravovat všechny klientské stanice a z hlediska bezpečnosti jsou jednotlivé prvky rozděleny do 3 Gb okruhů. Dostatečně výkonnou obsluhu všech PC a ostatních síťových systémů zajišťuje 6 serverů¹⁴⁸, tři z nich jsou dvouprocesorové. Byla vytvořena nová koncepce bezpečnostní politiky s centrální administrací, rozšířeno softwarové vybavení pro veřejnost a rozšířeny obslužných aplikací na serverech.

Internet – Informační středisko	
9x	internet

¹⁴⁷ Intel Pentium 4 (3GHz), RAM 512 MB, DVD R/W DL

¹⁴⁸ 1 server knihovního systému Aleph, kam se napojují městské pobočky do společné centrální databáze, 2 webové servery, 3 Active Directory (uložení dokumentů a pravidel pro jednotlivé stanice), 4 mail servery (poštovní), 5 Firewall (bezpečnostní servery), 6 FTP servery

1x	pult
Centrální pult	
3x	pult
6x	online - katalog
A-klub	
1x	online - katalog
1x	internet
1x	pult
2x	kancelář
Oddělení pro nevidomé	
1x	pult
1x	kancelář
2x	internet – nevidomé, programy atd.
VZC	
11x	počítačová sestava pro školení
1x	notebook
Půjčovna	
6x	pult
3x	online - katalog
3x	internet – veřejnost půjčovna
3x	internet – veřejnost čítárna
Dětské oddělení	
2x	pult
6x	internet
1.patro kanceláře	
13x	personál
Sklad cirkulační fondy	
2x	Lanius na vkládání
Knihovní fondy, technické zpracování, katalogizace	
7x	knihovní fondy, technické zpracování, katalogizace
2.patro kanceláře	
10x	personál
Společenský sál	
2x	obsluha techniky v sále, režie
1x	kancelář
Servery	
6x	server
1x	sběr dat docházkový systém
1x	sdílená data, programy (databáze firem)
Notebook	
3x	notebook
SelfCheck	
1x	selfCheck

Tabulka č. 3: Přehled počítačové techniky v Krajské knihovně
[zdroj: BIOPLAN CONSULT, 2004]

stanice pro veřejnost	34 x
online - katalog	10 x
SelfCheck	1 x

pultové stanice	13 x
notebook	4 x
zabezpečení služeb	39 x
server	6 x
sdílené stanice, data, programy	2 x
Celkový součet	109

Tabulka č. 4: Celkový součet počítačových stanic v Krajské knihovně
[zdroj: BIOPLAN CONSULT, 2004]

Lidická	10 x
VZC - Drahovice	12 x
Drahovice	4 x
Růžový Vrch	2 x
Stará Role	4 x
Vyhlídka	2 x
Tuhnice	3 x
I.P.Pavlova – čítárna	12 x
I.P.Pavlova – dětské oddělení	10 x
I.P.Pavlova - půjčovna	10 x
Celkový součet	69

Tabulka č. 5: Celkový součet počítačových stanic na městských pobočkách v K. Varech
[zdroj: BIOPLAN CONSULT, 2004]

Systém ALEPH

Od září roku 2004 používá Krajská knihovna plně automatizovaný knihovní systém Aleph 500, který se nadále rozšiřuje. V roce 2005 byly do knihovního systému Aleph převedeny 3 pobočky, na rok 2006 jsou plánovány převody dalších 5 poboček. Tímto propojením na centrální server vznikají výhody jednotného zpracování a evidence knih, periodik a AV médií, zpracování statistických údajů, jednotné údržby a upgrade programu, vzniká společná autoritní báze. Spojením oddělených databází narostlo velké množství duplicitních přírůstkových čísel knihovních jednotek, která jsou v současné době ověřována v přírůstkových seznamech a postupně odstraňována. Zároveň se provádí kontroly databáze, aby nedocházelo k vytváření nových duplicit.

Výhody pro čtenáře spočívají v existenci společné databáze čtenářů, v jednotných průkazech platících ve všech knihovnách města, v jednotném registračním poplatku a zajištění MVS služeb a ve společném

webovém katalogu. Čtenáři mají možnost kontrolovat a manipulovat se svým čtenářským kontem pomocí webového rozhraní

V systému Aleph byl nedostačující počet licencí pro jednotlivá pracoviště, pro velký počet návštěvníků webového katalogu bylo zapotřebí zvýšit počet licencí pro webový OPAC, tyto licence byly v průběhu roku 2005 zakoupeny ze získaných finančních prostředků v rámci projektu „Informační a komunikační technologie pro veřejnost karlovarského kraje“.

Pro oddělení knihovních fondů byl vytvořen nový konverzní program umožňující převod dat ze systému Aleph do systému Lanius. Tímto programem Krajská knihovna poskytuje zpracované knihy a záznamy v elektronické podobě regionálním knihovnám, které používají jiný knihovní systém. Pro převod je nezbytný program MarcMan. Záznamy jsou zpracovány v systému Aleph ve formátu Marc21 a následovně převedeny do formátu UNIMARC. V této formě jsou data poskytnuta ostatním knihovnám pracujícím v systému LANius. Tyto záznamy si jednotlivé knihovny pomocí internetu nebo diskety naimportují do svého knihovního systému a nemusí je dále upravovat nebo vytvářet.

Internetové připojení

Krajská knihovna je připojena k internetu pomocí pevné linky 2Mbps prostřednictvím služby Českého Telecomu, a.s.. V rámci projektu internetizace knihoven (PIK) a na základě knihovního zákona budou do konce roku 2006 připojeny k internetu také všechny knihovny v kraji. Vyrovnají se tak šance všech obyvatel regionu z hlediska možnosti přístupu k informacím.

V roce 2005 Krajská knihovna podala k Ministerstvu informatiky ČR žádost na zkvalitnění připojení městských poboček datovým okruhem ADSL 512/256 Kbps místo dosavadního připojení ISDN 64 Kbps od poskytovatele Českého Telecomu. Toto připojení bude ministerstvem hrazeno po dobu 36 měsíců od počátku zřízení. Zkvalitnění proběhlo na městských pobočkách Tuhnice, Drahovice, Stará Role, Růžový Vrch.

V rámci PIK byly připojeny i ostatní regionální knihovny v Karlovarském kraji kvalitnějším připojením prostřednictvím služby Českého Telecomu, a.s. v rámci možnosti propojitelnosti¹⁴⁹.

ZÁVĚRY

Na většině úřadů dnes mají úředníci pro každou agendu svoji aplikaci, která slouží pro daný účel. Tyto aplikace jsou napojeny na lokální

¹⁴⁹ tzn. dle lokality, ne vždy lze realizovat připojení pomocí ADSL

nebo celostátní databáze. Vzájemně jsou ale často systémově a datově nekompatibilní a vyžadují vícenásobné vedení týchž dat. Není tedy možné sdílet tyto údaje a mít k dispozici celou historii komunikace s občanem.

Nejdůležitějším krokem pro naplnění cílů státní správy v oblasti informatizace tedy bude vytvoření takových informačních systémů, které veřejnou správu nejen zefektivní a zjednoduší, ale především budou přínosem pro občany. Informační technologie také zásadně ovlivní ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví všem občanům.

Rozvoj informační společnosti zdaleka není jen úlohou vlády a státu. Základem úspěchu je partnerství státní správy a samosprávy, občanů, ale také podnikatelské veřejnosti, informačního průmyslu a akademické a výzkumné sféry.

V Karlovarském kraji je nezbytné nadále podporovat rozšiřování ICT ve městech a obcích, dokončit internetizaci knihoven a v nejbližších letech vytvořit na veřejně přístupných místech kontaktní centra veřejné správy. Krajská knihovna Karlovy Vary by do budoucna měla rozšířit své služby pro veřejnost právě v souladu s těmito potřebami. Dobrým krokem je záměr některých měst zřídit pro občany v knihovnách a infocentrech bezplatné bezdrátové připojení k internetu.

Technologické možnosti informační společnosti posílí individuální demokratická práva občanů, umožní jim selektivní získávání informací. Všichni by měli mít přístup k elektronické komunikaci nejen ve veřejných budovách (zejména knihovny a pošty jsou potenciálními centry pro poskytování veřejných informačních služeb), ale i ze svých domovů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BENEŠ, Josef. *Informatizace regionální veřejné správy stojí na prahu klíčové rozvojové etapy* [online]. [cit. 2005-10-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.systemonline.cz/site/trendy/public2.htm>>.

5. BĚHAN, Petr. Informatizace veřejné správy a její právní rámec v evropských společenstvích. *Veřejná správa* [online]. 2003, č. 12 [cit. 2005-10-24]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2003/0012/konz_1.html>. ISSN 1213-6581.
6. BIOPLAN CONSULT. *Studie proveditelnosti : informační a komunikační technologie pro veřejnost Karlovarského kraje*. Karlovy Vary, 2004. 65 s.
7. BUREŠ, Pavel. Vyříditi záležitosti na jednom místě. *Veřejná správa* [online]. 2000, č. 41 [cit. 2005-10-24]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2000/0041/rozh_bur.html>. ISSN 1213-6581.
8. ČERMÁKOVÁ, Blanka. Veřejné knihovnické a informační služby. *Veřejná správa* [online]. 2005, č. 23 [cit. 2005-10-25]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0523/konz2_info.html>. ISSN 1213-6581.
9. Česko. Ministerstvo informatiky [online]. 2006 [cit. 2006-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/>>.
10. Česko. Ministerstvo informatiky. *Best practice: Pravidla pro tvorbu přístupného webu, verze 1.0* [online]. [cit. 2005-10-22]. Dostupný z WWW: <http://www.micr.cz/files/1588/BP_web.htm>.
11. Česko. Ministerstvo informatiky. *E-government* [online]. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/egovernment/default.htm>>.
12. Česko. Ministerstvo informatiky. *E-podpis* [online]. [cit. 2006-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/epodpis/default.htm>>.
13. Česko. Ministerstvo informatiky. *Elektronický podpis obcím* [online]. [cit. 2006-02-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=1998>>.
14. Česko. Ministerstvo informatiky. *Informační systémy veřejné správy (ISVS)* [online]. [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/isvs/default.htm>>.
15. Česko. Ministerstvo informatiky. *Intranet veřejné správy (KI ISVS)* [online]. [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=1879>>.

16. Česko. Ministerstvo informatiky. *Kompetence* [online]. [cit. 2006-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/ministerstvo/kompetence.htm>>.
17. Česko. Ministerstvo informatiky. *Koncepce rozvoje Komunikační infrastruktury veřejné správy* [online]. [cit. 2006-02-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=2433>>.
18. Česko. Ministerstvo informatiky. *Národní politika pro vysokorychlostní přístup - broadband strategie* [online]. rev. 2005-01-26. [cit. 2006-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=2135>>.
19. Česko. Ministerstvo informatiky. *Národní program počítačové gramotnosti (NPPG)* [online]. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/nppg.html>>.
20. Česko. Ministerstvo informatiky. *Novela zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu* [online]. [cit. 2006-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=1540>>.
21. Česko. Ministerstvo informatiky. *Novela zákona o svobodném přístupu k informacím podepsána prezidentem republiky* [online]. [cit. 2006-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=3181>>.
22. Česko. Ministerstvo informatiky. *O ministerstvu* [online]. [cit. 2006-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/ministerstvo/default.htm>>.
23. Česko. Ministerstvo informatiky. *Projekt internetizace knihoven (PIK)* [online]. [cit. 2006-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=3076>>.
24. Česko. Ministerstvo informatiky. *Přehled povinně zveřejňovaných informací podle zákona č. 106/1999 Sb. a Standardu ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě* [online]. [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW: <http://nlp.fi.muni.cz/projekty/wwg/retriever.php?_re_url=http%3A%2F%2Fwww.micr.cz%2Fscripts%2Fdetail.php%3Fid%3D257>.
25. Česko. Ministerstvo informatiky. *Věcný záměr zákona o sdílení dat při výkonu veřejné moci* [online]. [cit. 2006-02-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=1572>>.
26. Česko. Ministerstvo informatiky. *Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím* [online]. [cit. 2006-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=3187>>.

27. Česko. Ministerstvo informatiky. *Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy* [online]. [cit. 2006-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=389>>.
28. Česko. Ministerstvo informatiky. *Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti* [online]. [cit. 2006-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=1598>>.
29. Česko. Ministerstvo kultury. *Popis činnosti Oddělení literatury a knihoven* [online]. [cit. 2006-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/article.php?id=701>>.
30. Česko. Ministerstvo kultury. *Působnost ministerstva* [online]. [cit. 2006-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/article.php?id=15>>.
31. Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Odbor informatiky (93 - OI)* [online]. rev. 2005-09-07. [cit. 2006-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001029007008003>>.
32. Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Odbor regionálního rozvoje (52 - ORR)* [online]. [cit. 2006-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001029007004002>>.
33. Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Profil ministerstva* [online]. [cit. 2006-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001029>>.
34. Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Přehled programů rozvoje v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2006-01-28]. Dostupný z WWW: <http://www.mmr.cz/upload/files/dotace/Prehled_programu_rozvoje_v_pusobnosti_MMR_CR_2006.pdf>.
35. Česko. Ministerstvo vnitra [online]. 2006 [cit. 2006-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.
36. Česko. Ministerstvo vnitra. *Informatizace krajů* [online]. [cit. 2005-09-20]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/reforma/informat/info_ku.html>.
37. Česko. Ministerstvo vnitra. *Koncepce komplexní informatizace krajských úřadů* [online]. [cit. 2005-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/reforma/informat/koncepce.html>>.
38. Česko. Ministerstvo vnitra. *Sbírka zákonů ČR : Zákon o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb.* [online]. [cit. 2005-10-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/1999/sb039-99.pdf>>.

39. Česko. Ministerstvo vnitra. *Struktura úseku* [online]. [cit. 2006-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sprava/index.html>>.
40. Česko. Vláda. *Státní informační politika : Cesta k informační společnosti* [online]. [cit. 2005-11-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/1250/vrk/rady/sip/dokumenty/sipcesta/sip.il2.htm>>.
41. Česko. Vláda. *Usnesení vlády České republiky ze dne 7. července 2004 č. 679 o Koncepci rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010* [online]. [cit. 2006-02-28]. Dostupný z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/docs/Koncepce04_10.doc>.
42. Český portál veřejné správy byl v mezinárodní soutěži označen za ukázkový projekt elektronické veřejné správy [online]. [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/5009?docid=2756>.
43. Elektronický portál územních samospráv [online]. 2006 [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://epusa.cz/>>.
44. Karlovarský kraj [online]. 2006 [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/>.
45. Karlovarský kraj. *Informace o informačním systému Krajského úřadu Karlovarského kraje zveřejňované podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v platném znění* [online]. [cit. 2006-02-19]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/krajkyurad/odbory/informatika/>.
46. Karlovarský kraj. *Mapový server Karlovarského kraje : GIS – geografický informační systém* [online]. [cit. 2006-02-28]. Dostupný z WWW: <http://mapy.kr-karlovarsky.cz/www/dokumenty/dokumenty_gis.html>.
47. Karlovarský kraj. *O správě kraje* [online]. rev. 2006-03-10. [cit. 2006-03-12]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/o_kraji/>.
48. Karlovarský kraj. *Oddělení databází a programových aplikací* [online]. rev. 2005-03-30. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/krajkyurad/odbory/informatika/Naplne/odpa.htm>.
49. Karlovarský kraj. *Oddělení technologií a systémů* [online]. rev. 2005-03-30. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/krajkyurad/odbory/informatika/Naplne/ots.htm>.

50. Karlovarský kraj. *Pracovní náplně GIS* [online]. rev. 2005-02-07. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/krajskyurad/odbory/informatika/Naplne/GIS_naplne.htm>.
51. Karlovarský kraj. *Program rozvoje Karlovarského kraje 2004 – 2006* [online]. [cit. 2005-11-18]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/dokumenty/PRKK/PRKK_d1.htm>.
52. Karlovarský kraj. *Symbolika Karlovarského kraje* [online]. rev. 2006-03-09. [cit. 2006-03-12]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/o_kraji/symbolika/>.
53. Karlovarský kraj. *Výtah hlavní působnosti Karlovarského kraje a jeho orgánů* [online]. [cit. 2006-02-28]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz/dokumenty/deska/pusobnost/>.
54. KOUDELE, Václav. ePUSA není elektronický polibek. *Veřejná správa online* [online]. 2003, č. 5 [cit. 2006-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://vsol.obce.cz/clanek.asp?id=2003505>>. ISSN 1212-1363.
55. Kraj Vysočina. *ePUSA - Elektronický portál územních samospráv* [online]. [cit. 2006-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://obce.kr-vysocina.cz/>>.
56. Krajská knihovna Karlovy Vary [online]. 2006 [cit. 2006-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna.kvary.cz/>>.
57. KRČILOVÁ, Jitka. Role knihoven jako kontaktního místa e-Governmentu. In *INFORUM, 9. konference o profesionálních informačních zdrojích : příspěvek ze semináře* [online]. Praha : Albertina icome Praha, 27.–29. 5.2003 [cit. 2006-01-25]. Dostupný z WWW: <http://www.inforum.cz/inforum2003/prispevky/Krcilova_Jitka.pdf>.
58. KYSELICA, Andrej. Informační společnost v České republice. In *ITAPA 2005 : mezinárodní kongres informatizace veřejné správy : příspěvek ze semináře, 21. – 22.11.2005* [online]. Bratislava : APEL, 2005 [cit. 2006-01-10]. Dostupný z WWW: <http://www.itapa.sk/data/att/783_prezentacia.pdf>.
59. *MI dá v příštím roce 200 miliónů na rozvoj rychlého internetu* [online]. [cit. 2005-11-25]. Dostupný z WWW: <[http://digiweb.ihned.cz/?m=detail&article\[id\]=16854840&article\[area_id\]=10074050](http://digiweb.ihned.cz/?m=detail&article[id]=16854840&article[area_id]=10074050)>.
60. MAREŠ, Jaroslav. Dostupný vysokorychlostní internet : Komfort pro úřad i občany. *Veřejná správa* [online]. 2005, č. 22 [cit. 2005-11-05]. Dostupný z WWW:

<http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0522/konz_info.html>.
ISSN 1213-6581.

61. MAREŠ, Jaroslav. Pravidla přístupnosti webu : Rukověť webmastera. *Veřejná správa* [online]. 2005, č. 12 [cit. 2005-10-18]. Dostupný z WWW:
<http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0512/konz3_info.html>.
ISSN 1213-6581.

62. Microsoft. *Díky Microsoft technologiím poskytuje webový portál Karlovarského kraje přesné, aktuální a snadno vyhledatelné informace* [online]. rev. 2004-10-04. [cit. 2006-02-20]. Dostupný z WWW:
<http://www.microsoft.com/cze/casestudies/Karlovarsky_kraj_CMS.mspx>.

63. *O vzdělávacím centru* [online]. [cit. 2006-03-15]. Dostupný z WWW:
<http://www.knihovna.kvavy.cz/webknihovna/PobockyKV/vzc/o_centru.htm>.

64. PETERKA, Jiří. *Elektronické značky nastupují* [online]. [cit. 2006-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/elektronicke-znacky-nastupuji/>>.

65. PETERKA, Jiří. *Startuje Národní program počítačové gramotnosti* [online]. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW:
<<http://www.lupa.cz/clanky/startuje-narodni-program-pocitacove-gramotnosti/>>.

66. Plnění Programového prohlášení vlády : reforma veřejné správy a všeobecná státní správa. *Veřejná správa* [online]. 2002, č. 21 [cit. 2005-10-18]. Dostupný z WWW:
<http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2002/0021/pril_1.html>. ISSN 1213-6581.

67. Portál veřejné správy České republiky [online]. 2006 [cit. 2006-02-18]. Dostupný z WWW:
<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place>.

68. *Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o ISVS* [online]. [cit. 2005-11-02]. Dostupný z WWW:
<<http://www.isvs.cz/legislativa/poslanecka-snemovna-schvalila-novelu-zakona-o-isvs.html>>.

69. POSTRÁNECKÝ, Josef. *Prezentace aktivit ministra vnitra pro veřejnou správu. In Konference EKSF TeleCities : příspěvek ze semináře, 12.–14.10. 2005* [online]. Praha : Hlavní město Praha , 2005 [cit. 2006-01-25]. Dostupný z WWW: <http://www.telecities-prague.cz/download/prezentace/3_Postranecky_MVCR_samospravy.pdf>.

70. PULMAN : *Public Libraries Mobilising Advanced Networks : Doporučení pro činnost veřejných knihoven, archivů a muzeí v podmínkách informační společnosti*. Praha : Národní knihovna ČR, 2004. 381 s. ISBN 80-7050-447-1.
71. REDING, Viviane. eGovernment v kontextu i2010. In *Konference ISSS : Internet ve státní správě a samosprávě : úvodní slovo, 4 – 5.4.2005* [online]. Hradec Králové : Triada, 2005 [cit. 2001-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.issc.cz/archiv/2005/welcome.asp>>.
72. RICHTER, Vít. Koncepce rozvoje knihoven v ČR 2004 – 2010. *Veřejná správa* [online]. 2004, č. 40 [cit. 2005-10-14]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0440/konz_info.html>. ISSN 1213-6581.
73. RICHTER, Vít. Stát pomůže obcím připojit knihovny k internetu. *Veřejná správa* [online]. 2005, č. 12 [cit. 2005-10-18]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0512/info_info.html>. ISSN 1213-6581.
74. ROKŮSEK, Roman. Projekt provozních agend příspěvkových organizací Karlovarského kraje. *Veřejná správa* [online]. 2005, č. 30 [cit. 2005-10-25]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0530/konz_info.html>. ISSN 1213-6581.
75. Státní informační a komunikační politika e-Česko 2006. *Veřejná správa* [online]. 2004, č. 35 [cit. 2005-10-14]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0435/tema2_info.html>. ISSN 1213-6581.
76. SVOBODOVÁ, Jitka. *Koncepce rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami v Karlovarském kraji : Období 2004 – 2008* [online]. [cit. 2006-03-10]. Dostupný z WWW: <http://www.knihovna.kvary.cz/webknihovna/Oknihovne/koncepce_vkis_kk_2004_2008.htm>.
77. ŠPAČEK, David. Právo na informace ve veřejné správě. *Veřejná správa* [online]. 2003, č. 12 [cit. 2005-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2003/0012/pril.html>>. ISSN 1213-6581.
78. TDKIV : *Česká terminologická databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy* [online]. 2002. [cit. 2005-10-12]. Dostupný z WWW: <http://www.nkp.cz/o_knihovnach/Slovník/index.htm>.
79. Ústřední knihovnická rada ČR. *Knihovny v procesu transformace společnosti : trendy – problémy – východiska* [online]. [cit. 2006-02-15].

Dostupný z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php?page=05_St/knihovny_v_procesu_transformace_spolecnosti.htm>.

80. *Veřejná správa (e-Government)* [online]. [cit. 2006-01-28].

Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/itisk/verejna_sprava>.

81. *Veřejné informační služby knihoven : Program Ministerstva kultury* [online]. rev. 2006-04-06. [cit. 2006-04-07]. Dostupný z WWW:

<<http://visk.nkp.cz/>>.

82. VLASÁK, Rudolf. Informační politika. In *Informační studia a knihovnictví v elektronických textech I.* [CD-ROM]. Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví (ÚISK), 2001.

83. VOLNÁ, Klára. Brána do úředního světa České republiky. *Veřejná správa* [online]. 2004, č. 21 [cit. 2005-10-14]. Dostupný z WWW:

<http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0421/info_info.html>.

ISSN 1213-6581.

84. *Využití certifikátu* [online]. [cit. 2006-02-15]. Dostupný z WWW:

<<http://www.caczechia.cz/start.asp?file=vyuziticertifikatu>>.

85. *Zákon o elektronickém podpisu* [online]. [cit. 2006-02-10].

Dostupný z WWW:

<<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/epodpis/cast1.aspx>>.

86. *Zákon o elektronických komunikacích vstoupil v platnost* [online]. [cit. 2006-02-10]. Dostupný z WWW:

<<http://www.ipravnik.cz/ipravnik/ipravnik.nsf/0/500EAA2CDDE3E0AFC1256FDD0027A006>>.

87. ŽÁKOVÁ, Eva. Předpoklady uživatelského komfortu a jejich prosazování při rekonstrukci objektu pro Krajskou knihovnu Karlovy Vary. In *CASLIN 2005 : Služby knihoven – nové trendy : Sborník příspěvků ze semináře, 19.–23.6.2005* [online]. Lednice na Moravě : Moravská zemská knihovna Brno, 2005 [cit. 2005-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mzk.cz/CASLIN05/sbornik.php>>.